

СТРАТЕГІЧНА ДОРОЖНЯ КАРТА

щодо впровадження політики
"МІСТО, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ"

СТРАТЕГІЧНА ДОРОЖНЯ КАРТА ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ "МІСТО, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ"

Проект реалізується в рамках проекту "Містки громадської активності" за фінансування Європейського Союзу.

Мелітополь - 2018

УДК 316.7:37(477.64-21Мелітополь)

С 83

Стратегічна дорожня карта щодо впровадження політики «Місто, що навчається» / авт. колектив: Л. Афанасьєва, І. Єфименко, А. Орлов [та ін.] ; за заг. ред. Л. Афанасьєвої. – Мелітополь : PA Wizard, 2018. – 60 с.

Видання містить аналітичну інформацію про досвід впровадження в місті Мелітополі Запорізької області проекту «Картування громад як інструмент для впровадження політики «місто, що навчається», який є складовою частиною всеукраїнського проекту «Містки громадської активності» та реалізується за підтримки Європейського Союзу.

Проект реалізували громадські організації та публічні бібліотеки міста в партнерстві з науковцями Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького при сприянні Мелітопольської міської ради Запорізької області.

Авторський колектив:

Людмила Афанасьєва – директор Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького

Інна Єфименко – директор централізованої бібліотечної системи відділу культури Мелітопольської міської ради Запорізької області

Андрій Орлов – старший науковий співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького

Ірина Букреева – старший науковий співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького

Наталія Глебова – старший науковий співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького

Людмила Глинська – старший науковий співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького

Сергій Сальніков – співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького

Ольга Леонтєва – член громадської організації «Мелітопольська волонтерська група «ПАТРИОТ»

Ольга Зверева – член благодійної організації «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя»

Макет дизайну та розробка QR-кодів: Олександр Павленко, начальник І ОЦ МДПУ ім. Б. Хмельницького

Графічне оформлення та верстка: Роман Плехун, Олександр Сорокін

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	9
РОЗДІЛ 1. МЕТА, МЕТОДИКА ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУ КАРТУВАННЯ.....	12
1.1. Мета проекту картування	12
1.2. Соціологічна ідентифікація проекту	12
1.2.1. Результати дослідження	19
1.2.2. Висновки за результатами дослідження	29
РОЗДІЛ 2. ДОРОЖНЯ КАРТА СПРИЯННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МЕЛІТОПОЛЬЦІВ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ	31
2.1. Портрет міста	31
2.2. Освітній простір мелітополя.....	32
2.3. Визначення базових проблем освітнього простору міста.....	33
2.4. Аналіз проблем освітнього простору міста.....	34
2.5. SWOT-аналіз освітнього простору міста	38
2.6. Моделі розвитку освіти впродовж життя у місті.....	40
2.7. Стратегічні й оперативні цілі та задачі реалізації політики «Місто, що навчається».....	42
ПІДСУМКИ.....	45
ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	46
ДОДАТКИ.....	47

Цю публікацію видано за підтримки Європейського Союзу в рамках проекту «Містки громадської активності». За зміст цієї публікації відповідають виключно партнери-виконавці і її жодним чином не можна вважати такою, що відображає погляди Європейського Союзу.

Проект «Містки громадської активності» фінансується Європейським Союзом, Національним фондом на підтримку демократії та Польсько-Американським Фондом Свободи в рамках програми RITA – «Зміни в регіоні», яку реалізує Фонд «Освіта для демократії». Впроваджується проект Центром культурного менеджменту (Львів) у партнерстві з Українською бібліотечною асоціацією (Київ), Фондом розвитку інформаційного суспільства (Варшава) та Благодійним фондом «Помагаєм» (Дніпро).

ЧОМУ МИ ЦЕ РОБИМО?

В Україні через історичні обставини недостатньо розвинені традиції участі, спільного прийняття рішень, створення та піклування про майбутнє громади. Процес децентралізації має сенс лише за умови, що громада готова взяти на себе відповідальність за подальші дії і має можливість це зробити.

Для цього кожному члену спільноти необхідно бути впевненим, що його голос буде почутим та важливим. Тому в межах нашого проекту ми співпрацюємо з місцевими активістами, які представляють "низові" ініціативи і мають спроможність для заохочення та залучення інших мешканців. Ми хочемо дати їм шанс – знання, навички та компетенції – бути сильними лідерами, що реформують громади для кращої якості життя. Ми будуємо мости між людьми, зокрема тими, хто потребує кардинально змінити своє життя, громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування, щоб розвивати локальні громади в Україні.

ХТО МИ?

Ми є партнерами з України і Польщі, які прагнуть розвивати громадянське суспільство, працюючи з різними організаціями та людьми – громадськими та благодійними організаціями, бібліотеками, закладами культури. Ми віримо у дієву співпрацю на місцевому та міжнародному рівнях.

ДЛЯ КОГО МИ ЦЕ РОБИМО?

Учасниками нашого проекту є громадські організації, місцеві активісти, внутрішньо переміщені особи, мешканці, які спільно працюють задля добробуту своїх громад. Ми готові ділитися здобутим досвідом, посібниками та ноу-хау, які є і будуть доступні для інших громад в Україні.

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ В МЕЖАХ ПРОЕКТУ?

Проект включає обміни досвідом, промоцію нових зв'язків і синергій, розвиток підприємництва, соціально-економічний розвиток, координацію з існуючими ініціативами та співпрацю з широким колом зацікавлених сторін, субгрантинг. Сім взаємопов'язаних компонентів проекту мають на меті сприяти демократизації українського суспільства, міжрегіональній інтеграції та створенню соціально-економічних перспектив для людей, постраждалих від збройного конфлікту на сході України, зокрема малих міст.

Невід'ємною частиною проекту є картування ресурсів громад. Участь у цьому компоненті беруть ініціативні групи дванадцяти малих міст з Донецької, Запорізької, Луганської, Львівської та Харківської областей України, відібрані через відкритий конкурс. картування ресурсів відбувається у співпраці з громадськими активістами та мешканцями за активної участі публічних бібліотек як центрів громад.

Детальніше про проект можна дізнатися на сайті – www.bridges.org.ua.

Соціальні і економічні тенденції останніх десятиліть спричинили значні зміни на українських регіональних ринках праці, зокрема й на Мелітопольщині. Сьогодні наше прагнення до європейських стандартів життя означає не лише нові вимоги до професійної підготовки фахівців, а передусім і проблему оновлення знань, і регіональні потреби у відкритті нових спеціальностей. У цьому питанні ми істотно відстаємо від вимог сучасності. Не секрет, що багато роботодавців регіону скаржаться на обмаль кадрів, у центрі зайнятості не бракує заявок, і водночас багато містян не можуть знайти роботу за фахом. З огляду на це, обов'язком як мерії, так міської системи надання освітніх послуг, є допомога людині в отриманні нових сучасних знань та професійних навичок. Міська соціальна політика Мелітополя впродовж багатьох років ґрунтувалася на прогресивних наукових моделях і демократичних орієнтирах соціального розвитку освітньої сфери регіону. Мелітополь одним з перших долучився до Проекту Глобальної мережі ЮНЕСКО «Міст, що навчаються», створеної Інститутом ЮНЕСКО згідно з

Пекінською декларацією (2013) про «навчання впродовж життя для всіх». Завдяки ініціативі місцевих громадських організацій та участі міста у Всеукраїнському проекті «Містки громадської активності» було проведено громадське соціологічне дослідження із залученням широкого кола активних мешканців, що дозволило змапувати індивідуальні, суспільні, інституціональні міські ресурси «освітніх послуг упродовж життя», з'ясувати проблеми у цій сфері, а також деталізувати потреби громади в таких послугах. Не кожне місто в Україні може пишатися таким плідним партнерством громадських організацій, науковців, міської влади. Науковий супровід фахівців Центру соціологічних досліджень МДПУ ім. Б. Хмельницького забезпечив високу якість соціокультурного і економічного мапування міста. Сьогодні ми маємо конкретні дані про якість людського капіталу та освітнього потенціалу, проблемні ділянки та можливі механізми для їх покращення. Сподіваюсь, співпраця фахівців ВНЗ, системи міської професійної освіти, міського активу, громадських організацій, органів самоврядування та установ, які надають освітні послуги з неформальної освіти принесе вагомні результати для розвитку нашої громади.

Сергій Мінько
Мелітопольський міський голова

Сучасний суспільний розвиток висуває нові вимоги до рівня соціальної діяльності і соціальної відповідальності органів влади, галузевих суспільних освітніх і культурних інституцій. Професійній освіті в сучасному суспільстві належить ключова роль, адже до зустрічі з майбутнім треба готуватися і треба готувати це майбутнє. Очевидно, що в нову епоху вітчизняна професійна освіта повинна іти в ногу з часом. Принципово глибшим має стати і підхід до використання ресурсів формальної і неформальної освіти, що вже існують. Наявні й новостворені освітні центри повинні максимально наблизитись до ринкового простору і соціокультурного життя регіональних громад, повноцінно використовувати досвід активістів громадських організацій і делегувати їм значну частину освітньо-професійних повноважень.

Ця стратегія означає важливі зміни засад індивідуальних і суспільних взаємин у міській громаді і позитивну трансформацію в освітніх моделях. Педагогічна практика залучення неформальних підходів до поліпшення стандартів освіти дозволяє мені засвідчити їхню важливість для формування професійних якостей не так людини-виконавця, як людини-співавтора перетворень у суспільному та економічному житті міської громади.

Тому, на мою думку, лише свідома своїх інтересів, а відтак – вільна у виборі професії людина, спираючись на ґрунтовні фахові знання, може бути затребувана, може успішно реалізуватись і бути корисною для громади. Отже, вкрай важливим для втілення планів і стратегій соціокультурного розвитку Мелітополя вбачається апробація спільних напрацювань ГО, органів міської влади та співробітників Центру соціологічних досліджень МДПУ щодо потенціалу міського освітнього простору і освітніх запитів мешканців міста як значний крок до успішного втілення дієвої регіональної концепції професійного розвитку людини в системі безперервної освіти на теренах Мелітопольщини.

Анатолій Солоненко
ректор МДПУ ім. Б. Хмельницького

ПРЕАМБУЛА

Інна Єфименко – директор Централізованої бібліотечної системи відділу культури Мелітопольської міської ради Запорізької області

Ольга Леонтьєва – член громадської організації «Мелітопольська волонтерська група «Патріот»

Ольга Зверєва – член благодійної організації «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя»

Олександр Павленко – начальник І ОЦ МДПУ ім. Б. Хмельницького

Задля підтримки демократичних перетворень в Україні, шляхом впровадження активних ініціатив громадськості у 2016 році Центр культурного менеджменту (Львів) у партнерстві з Українською бібліотечною асоціацією (Київ), Фондом розвитку інформаційного суспільства (Варшава) та Благодійним фондом «Помагаєм» (Дніпро) оголосили всеукраїнський конкурс з картування громад у межах міжнародного проекту «Містки громадської активності» за підтримки Європейського Союзу. Це дворічний проект, орієнтований на невеликі міста, які виявилися найбільш уразливими в сучасних українських умовах.

З 23 поданих заявок від ініціативних груп міст Дніпропетровської, Запорізької, Львівської, Харківської, Донецької та Луганської областей конкурсне журі відібрало 14, які протягом року проходили спеціалізоване навчання під керівництвом досвідчених українських та польських тренерів. Громадські активісти вивчали методіку картування громад як дієвого засобу виявлення її потенціалу, ширшого залучення мешканців до творення образу свого міста, спільного вироблення стратегії його розвитку і налагодження конструктивного діалогу з органами місцевого самоврядування [4].

Участь у цьому проекті ініціювали Громадська організація «Мелітопольська волонтерська група «ПАТРИОТ», Благодійна організація «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя» разом з централізованою бібліотечною системою міста.

Представники громадських організацій Ольга Леонтьєва та Ольга Зверєва відвідали 4 навчальні семінари з методіки картування громад. Набутий ними досвід став підґрунтям для розробки власного інструментарію щодо впровадження нового проекту «Картування громад як інструмент для впровадження політики «Місто, що навчається».

Картування громади (Community Mapping) – це процес мапування (mapping) ресурсів та створення образу громади, який би демонстрував її здібності та потенціал.

У 2015 році Мелітополь уже брав участь у культурному мапуванні. В ході цього дослідження громада презентувала своє бачення розвитку культурної сфери міста, що і стало основою для її майбутніх перетворень. Результатом цього проекту став прийнятий «План міжкультурної інтеграції міста Мелітополя до 2020 року», який був розглянутий і затверджений на сесії Мелітопольської міської ради 30.07.2015 р. [2,5].

Як засвідчила практика, прогрес у розвитку інтеркультурного середовища міста проявляється, з одного боку - у посиленні наявних міжкультурних взаємозв'язків у середині громади, залученні потенціалу культурно-національних товариств, а, з іншого - у сприянні даному процесу представників місцевої влади. Досвід, який отримала громада у 2015 році, був використаний під час реалізації нового соціального проекту «Картування громад як інструмент для впровадження політики «місто, що навчається».

Обранню освітнього напрямку картування у рамках проекту «Містки громадської активності» передувало приєднання міста Мелітополя Запорізької області у червні 2016 року до всесвітньої спільноти прогресивних міст, що підтримали Пекінську декларацію та задекларували пріоритетом свого розвитку підтримку освіти упродовж життя. Долучившись до Пекінської декларації, Мелітополь став першим містом як на пострадянському просторі, так й в Україні зокрема, яке увійшло до Глобальної мережі ЮНЕСКО міст, що навчаються, маючи статус

постійного членства у мережі [3]. Після вступу у глобальну мережу ЮНЕСКО у міста з'явилися зобов'язання щодо впровадження політики «навчання протягом життя для всіх» на місцевому рівні [6].

Враховуючи той факт, що Мелітополь прагне бути містом європейського рівня, де кожен мешканець може висловити свою думку та задекларувати свої інтереси, стало доречним залучити містян до процесу прийняття рішень з використанням інструментів публічної партисипації. Публічна партисипація – один з найбільш ефективних шляхів посилення комунікації між суспільством та місцевими органами влади, а також підвищення рівня знань про те, як враховувати думку громади при ухваленні важливих рішень на місцевому рівні.

Проект «Картування громад як інструмент для впровадження політики «Місто, що навчається»» стартував 22 червня 2017 року. В Центральній міській бібліотеці ім. М.Ю. Лермонтова відбулась його офіційна презентація та був підписаний Меморандум про співпрацю (Додаток 1) щодо реалізації проекту між міською владою, Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького та Громадськими організаціями «Мелітопольська волонтерська група «Патріот» і Благодійною організацією «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя» [8].

На основі Меморандуму було створено робочу групу, до складу якої увійшли представники міської влади, громадських організацій, бібліотек, освітян і науковців Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та інших зацікавлених сторін. Очолила робочу групу заступник міського голови Світлана Олександрівна Бойко.

Громадські активісти м. Мелітополя у співпраці з науковцями протягом 9 місяців виявляли організації та установи, які надають формальні та неформальні освітні послуги, запити містян щодо отримання сучасних знань, і у підсумку долучилися до створення майбутньої моделі «міста, що навчається».

Протягом реалізації проекту члени робочої групи відвідали 3 моніторингові зустрічі для громад-учасників, які організовувалися в рамках проекту «Містки громадської активності» з метою надання рекомендацій та консультацій щодо ефективного впровадження методики картування. Отримані знання та досвід використовувалися під час проведення тренінгів для робочої групи міста.

На першому етапі реалізації проекту була організована робота з аналізу поточного стану освітніх ресурсів та послуг міста Мелітополя. З цією метою у вересні-листопаді 2017 року було проведено громадське соціологічне дослідження, а саме: анкетування 5000 мешканців міста, 12 фокус-груп із залученням містян різних вікових категорій у різних мікрорайонах. Крім того, у грудні 2017 року узагальнені результати анкетування та фокус-груп обговорювалися під час проведення Світового кафе за участю представників органів місцевого самоврядування, громадських лідерів, журналістів та небайдужих мешканців.

Після опрацювання результатів дослідження на засіданнях робочої групи були визначені сильні та слабкі сторони наявних освітніх ресурсів, потенціал їхнього розвитку, пріоритети, стратегічні та оперативні цілі для впровадження політики «місто, що навчається».

Під час реалізації другої частини проекту члени робочої групи сформуливали дві підгрупи. Перша зосередилась на підготовці рекомендацій щодо впровадження політики «місто, що навчається», а друга – на систематизації наявних «освітніх послуг впродовж життя», які відображені у спеціальному довіднику «Освітні послуги впродовж життя. Довідник мелітопольця». До складу підгруп, крім членів робочої групи, були додатково включені представники громадськості та провайдери освітніх послуг.

Розпочинаючи роботу над створенням моделі «місто, що навчається», робоча група із представників Мелітопольської міської ради, науковців, провайдерів освітніх послуг, громадських організацій та мас-медіа виходила з чіткого розуміння актуальних проблем міста в контексті соціокультурних засад розвитку міста Мелітополя, викладених у «Стратегії розвитку міста Мелітополь до 2020 року», а саме Стратегічній цілі № 3 «Створення комфортних умов для життя» [7].

Участь у Проекті «Містки громадської активності» та набуті знання дозволили максимально задіяти потенціал учасників групи, створити простір, де актуалізувався колективний інтелект та знаходилися креативні рішення.

Відтак очевидно, що громадські «низові» ініціативи – це важливий інструмент формування нової свідомості не лише окремого громадянина, а і міського соціокультурного і освітнього простору в цілому. Прояви партисипаційного підходу не просто засвідчують важливість тісних взаємин між органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та просто активними мешканцями, а насамперед ґрунтуються на взаємодовірі, посиленні віри звичайних мешканців у свої власні сили та солідарні дії на захист суспільних інтересів [1].

В даному посібнику закодовані адреси сайтів, завдяки яким Ви матимете змогу отримати більш детальну інформацію стосовно бібліотечних послуг або сертифікатних освітніх програм. Для зчитування інформації необхідно завантажити спеціальний додаток на смартфон. На вибір пропонується ряд схожих програм. Наприклад, для iPhone це такі софти: QR Scanner, Red Laser, QR App, i- Nigma. Крім того, у iPhone штрих-код можна просканувати камерою. Як користуватися на Android QR-кодом? Серед найбільш популярних: QR Reader, NeoReader, QuickMark, QR Droid тощо. Ці програми відрізняються лише функціоналом. Потрібно лише обрати найбільш комфортну для себе. Спробуйте прямо зараз дізнатися про хід реалізації проекту за допомогою QR-коду! Завантажте відповідний додаток, потім наведіть камеру на QR-код і Ви опинитесь на сторінці у Facebook.

РОЗДІЛ 1. МЕТА, МЕТОДИКА ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУ КАРТУВАННЯ

1.1. МЕТА ПРОЕКТУ КАРТУВАННЯ

Дорожня карта щодо впровадження політики «МІСТО, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ» розроблена в рамках проекту «Картування громад як інструмент для впровадження політики «МІСТО, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ» на прикладі міста Мелітополя Запорізької області», який є складовою частиною всеукраїнського проекту «Містки громадської активності».

При розробці дорожньої карти враховані основні характеристики міста, що навчається, Глобальної мережі ЮНЕСКО, які викладені на сайті Української асоціації міст, що навчаються [9].

Необхідність підготовки дорожньої карти викликана тим, що м. Мелітополь Запорізької області приєдналося до всесвітньої спільноти прогресивних міст, які підтримали Пекінську декларацію та задекларували пріоритетом свого розвитку підтримку освіти упродовж життя.

Дорожня карта розроблена робочою групою, до якої увійшли представники міської влади, громадських організацій, бібліотек, освітян і науковців Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та інших зацікавлених сторін.

Колективна робота над дорожньою картою, проведення громадських досліджень на території усього міста дозволила залучити до процесу розробки багатьох активних мешканців із різних сфер діяльності, небайдужих до розвитку м. Мелітополя.

Розробка дорожньої карти стала важливим інструментом налагодження партнерства між місцевою владою, громадськими організаціями, а також широким колом організацій, які займаються формальною та неформальною освітою, і активних мешканців міста.

Метою проекту «Картування громад як інструмент для впровадження політики «місто, що навчається» є створення майбутньої моделі «міста, що навчається» відповідно до потреб членів громади за допомогою інструментів картування громад.

1.2. СОЦІОЛОГІЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ

Людмила Афанасьєва – директор Центру соціологічних досліджень

Ірина Букреєва – старший науковий співробітник Центру

Людмила Глинська – старший науковий співробітник Центру

Андрій Орлов – старший науковий співробітник Центру

Сергій Сальников – співробітник Центру

Наталя Глебова – старший науковий співробітник Центру

Соціологічний супровід Проекту здійснював Центр соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (МДПУ), який є структурним підрозділом Всеукраїнської соціологічної служби, має значний багаторічний (більше 15 років) практичний досвід проведення фундаментальних та прикладних соціологічних досліджень і здійснює професійне соціологічне забезпечення міжнародних, всеукраїнських, регіональних та місцевих проектів (дослідження найвищого рівня складності з використанням основних кількісних та якісних методів сучасної соціології).

У реалізації Проекту перед командою Центру соціологічних досліджень МДПУ стояло завдання виявити та проаналізувати проблеми, можливості та потенційні ресурси освітніх послуг міста Мелітополь упродовж життя.

Інформаційно-контактний центр для внутрішньо переміщених осіб

Центральна міська бібліотека ім. М. Лермонтова
Адреса: майдан Перемоги, 1
тел.: (0619) 42-06-64

Бібліотека ім. М. Горького
Адреса: б-р. 30 р. Перемоги, 7
тел.: (06192) 5-07-59

Бібліотека ім. В. Маяковського
Адреса: вул. Інтеркультурна, 424
тел.: (06192)7-14-60

Бібліотека ім. Т. Шевченка
Адреса: вул. Дружби, 220
тел.: (0619)43-63-79

Центральна дитяча бібліотека ім. А. Гайдара
Адреса: пр. Б. Хмельницького, 5
тел.: (06192)420-425

МЕТА роботи команди полягала в соціологічній ідентифікації найбільш значущих соціальних проблем та перспектив щодо впровадження міської політики навчання упродовж життя для всіх.

Під час дослідження було виконано такі **завдання**:

визначено наявні в місті соціальні інститути та установи, що надають додаткові освітні послуги;

виявлено, якими формами та видами додаткових освітніх послуг користуються/валися містяни;

досліджені та охарактеризовані основні мотиви, що спонукають містян до отримання освітніх послуг;

виявлено недоліки та переваги існуючої системи освітніх послуг у місті та причини відмови населення від їх отримання;

визначено програми/курси з додаткової неформальної освіти, які найбільш цікаві і затребувані містянами;

визначено джерела поінформованості містян про наявні освітні послуги в місті.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – проблематика розширення індивідуальних прав і можливостей особистості в навчанні упродовж життя.

ОБ'ЄКТОМ ДОСЛІДЖЕННЯ стали мешканці міста Мелітополь.

У процесі реалізації проекту виконані наступні види робіт: розроблено Програму проведення дослідження, яка включала всі необхідні розділи, що стосуються мети і завдань опитувань, соціологічних залежностей, операціоналізації (перетворення складних наукових термінів у прості й зрозумілі) понять, здійснено розрахунок вибіркової сукупності учасників опитування, репрезентованою мешканцями Мелітополя.

Для більш глибокого розуміння проблеми та покращення доказової бази результатів у дослідженні застосовувалися кількісний і якісний підходи (техніки збору даних, методи аналізу тощо). Головна увага приділялась інтеграції цих підходів за типами процедур зі збору даних (анкетне опитування, фокус-групи, World Café), за даними (числовими і текстуальними), за типом аналізу даних (статистичний і тематичний). Головний принцип організації дослідження – залучення даних зі всіх доступних джерел.

Основою **ДОСЛІДНИЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ** було визначено компонентний тип дизайну, який передбачає одночасне, але, окремо один від одного, використання кількісного (анкетне опитування) та якісних (фокус-групи, World Café) методів збору даних, які мали однаковий статус.

Таким чином було виокремлено три незалежних один від одного етапи:

організація та проведення анкетного опитування. Анкетування проводилося в період з 15 серпня по 16 вересня 2017 року у формі стандартизованого інтерв'ю методом «face to face»;

організація та проведення 12 фокус-груп. Серія фокус-груп була проведена в період з 23 жовтня по 6 листопада 2017 року в 4-х бібліотеках міста: Центральна бібліотека ім. М. Лермонтова, бібліотека ім. В. Маяковського, бібліотека ім. Т. Шевченка та бібліотека ім. М. Горького;

організація та проведення «World Café» (світового кафе).

По завершенню кожного етапу аналізувалися отримані дані та співставлялися одні з одними для перевірки отриманих висновків з метою їхньої корекції. Такий підхід дозволив здійснити перехресну валідацію даних та взаємодоповнити результати.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інструментарій **анкетування** був розроблений за принципом «SWOT-аналізу», що дозволило виокремити думку мелітопольців про зовнішні і внутрішні фактори, які впливають на міську політику навчання упродовж життя, а також оцінити сильні і слабкі сторони освітніх послуг, можливості та ризики для їхнього розвитку. Особлива увага приділялася формулюванню питань анкети, оскільки репрезентативність відповідей, їх щирість і серйозність багато в чому залежала від реального відчуття причетності респондента до даної проблеми, від ототожнення себе зі смислами, що крилися за питаннями.

Анкета складалася (*Додаток 2*) 23 запитань. Опитувальник також містить інформацію про дослідження та вказівки щодо його заповнення. Нижче наведено перелік основних розділів опитувальника.

База наявних ресурсів: цей розділ анкети містить відомості про освіту респондентів, існуючі навчальні заклади та освітні профілі, соціальні служби, організації, установи в місті, які надають можливість отримати додаткову (неформальну) освіту.

Проблеми: у цій частині опитувальника збиралась інформація про недоліки як формальної системи освітніх послуг, так і неформальної, мету отримання додаткових знань та причини відмови від них.

Потенційні ресурси: під час відповідей на запитання цього розділу респонденти надавали відомості про попит на додаткові освітні послуги, найбільш цікаві програми/курси.

Промоція: розділ присвячений питанням обізнаності респондентів щодо існуючих послуг з неформальної освіти у місті, наявним та потенційним інформаційним джерелам.

Зі **сценарієм (гайдом) фокус-групи**, що був використаний у дослідженні, можна ознайомитися у *Додатку 3*. Метод фокус-груп (сфокусовані групові інтерв'ю) належить до так званих «гнучких» або «якісних» методів соціологічного дослідження, що базується на дискусії між респондентами з приводу проблеми, яка вивчається за заздалегідь розробленим планом. Фокус-групи даного проекту були спрямовані на виявлення суб'єктивного ставлення респондентів до неформальних освітніх послуг, слабких і сильних сторін існуючої додаткової освіти у місті, мотивацій тощо. Сценарій (гайд) фокус-групи був спрямований на уточнення та більш глибоке розуміння проблеми, що досліджувалася, розроблявся відповідно до розділів опитувальника і розкриває такі питання:

База наявних ресурсів: у цьому розділі респонденти обговорювали навчальні заклади, які вони закінчили, отримані спеціальності, досвід отримання додаткових освітніх послуг у місті, навчальні, культурно-просвітницькі заклади, центри, установи, які надають додаткові освітні послуги, їх види та форми.

Проблеми: ця частина дискусії була присвячена цілям отримання додаткових знань та існуючим недолікам як формальної, так і неформальної освіти. Учасникам було запропоновано попрацювати з макетом міської мапи та позначити на ній зеленим кольором заклади, які надають додаткові освітні послуги і містяни задоволені їхньою якістю, і червоним – заклади, які отримали негативні відгуки.

Громадський

Центр

сімейного

дозвілля

- клуб

інтелектуального

розвитку дітей

«Діти - творці»;

- клуб

розважальних ігор

для сім'ї

«Веселка»

Бібліотека

ім. М. Горького

Адреса: б-р. 30 р.

Перемоги, 7

тел: (06192) 5-07-59

Графік роботи:

щонеділі

Потенційні ресурси: під час відповідей на запитання цього блоку учасники обговорювали тематику програм/курсів, які найбільш цікаві для них та можуть користуватися попитом у містян, пропонували, які саме заклади у їхньому районі можуть надавати неформальні освітні послуги та який час для цього найбільш прийнятний. А на макеті мапи міста синім кольором позначали ті мікрорайони, в яких, на їхню думку, не вистачає таких закладів.

Наступним етапом картування стало проведення серії громадських зустрічей **«діалог за чашкою кави» в форматі «World Café» (світове кафе)**. Даний метод, що поєднував у собі експертне опитування з елементами ділової гри і групового письмового експертного інтерв'ю, зарекомендував себе як вдалий спосіб обговорення проблеми «Як впровадити потенційні можливості політики міста, що навчається?» та дозволив максимально використати креативність учасників діалогу за круглим столом. Такий підхід дав можливість робочій групі виявити творчий потенціал учасників під час процесу колективної взаємодії, спрямованого на широкий обмін думками, ідеями й досвідом. У контексті Проекту застосування даного методу дозволило не лише доповнити результати анкетування та фокус-групового дослідження, але й розробити інноваційні рішення і нестандартні підходи, нові ідеї для стратегії розвитку неформальної освіти у місті шляхом колективного інтелектуального діалогу. Обговорення було сфокусовано навколо чотирьох питань, які корелюються з результатами анкетного опитування та фокус-груп:

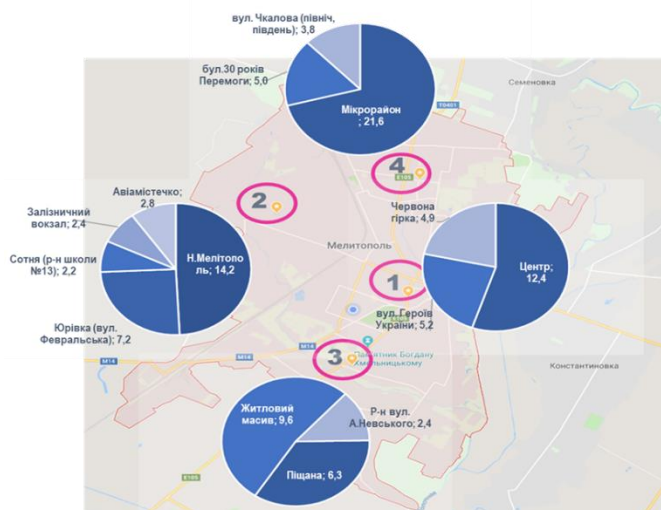
- 1. З яких джерел Ви отримуєте інформацію про наявні освітні послуги упродовж життя в місті?*
- 2. Чи знаєте Ви, які заклади, організації, служби в місті надають можливість отримати додаткові освітні послуги? Вкажіть їх.*
- 3. Які підводні камені зустрічаються на шляху для отримання освітніх послуг упродовж життя в місті? Як можна їх подолати?*
- 4. Назвіть механізми впровадження в місті якісних додаткових освітніх послуг упродовж життя.*

ВИБІРКА

Вибірку дослідження відповідно до загальної дослідницької стратегії було також організовано в декілька етапів. **На першому етапі** формувалася вибірка анкетного опитування. Вибірка формувалась за наступними принципами: неповторність (учасник опитування міг взяти участь у опитуванні лише один раз), районування (учасники дослідження представляли всі райони міста), гніздування (було організовано точки анкетування в місцях, доступних для мешканців, наближених один до одного районів міста), квотування (учасники дослідження відбиралися за статтю, віком, рівнем освіти, характером зайнятості таким чином, щоб відобразити загальний портрет міста, відповідно до статистичних даних).

У якості генеральної сукупності виступило населення (14+ років) міста Мелітополь, яке станом на 1 вересня 2017 року нараховує 131 555 осіб. Відповідно до цього була розрахована вибіркова сукупність, що пропорційно репрезентує мешканців Мелітополя віком від 14 років і старше за мікрорайонами проживання з урахуванням типу забудови мікрорайону (приватний сектор та багатоповерховий сектор). Загальна вибірка анкетного опитування становила 5000 респондентів.

Районування та гніздовий підхід дозволили виокремити 14 мікрорайонів міста та сконцентрувати точки опитування (гнізда), доступні для кожного мелітопольця. В якості гнізд були відібрані чотири мікрорайони міста поблизу публічних бібліотек (майдан Перемоги, вул. Дружби, вул. Інтеркультурна, б-р 30-річчя Перемоги), де анкетування проводилося за допомогою брендированої палатки протягом 16 днів, та бібліотеки міста, в яких анкетування проводилося протягом 30 днів (з обов'язковим уточненням постійного міста проживання респондентів під час опитування). Дивись малюнок 1.

Мал. 1. Район проживання респондентів, %

За квотним розподілом, відповідно до соціально-демографічних показників міста, учасники дослідження були розподілені за показниками: стать, вік, освіта, сфера зайнятості. Таким чином, у дослідженні взяли участь:

За квотним розподілом, відповідно до соціально-демографічних показників міста, учасники дослідження були розподілені за показниками: стать, вік, освіта, сфера зайнятості. Таким чином, у дослідженні взяли участь:

Таблиця 1. Стать

	%	кількість
Чоловіча	48	2400
Жіноча	52	2600

Таблиця 2. Вік респондентів

	%	кількість
14-17 років	6,8	340
18-24 років	21,6	1080
25-35 років	23,6	1180
36-55 років	28,8	1440
56-65 років	10,0	500
Більше 65 років	9,2	460

Таблиця 3. Освіта респондентів

	%	кількість
Неповна середня	4,8	241
Середня	19,3	966
Середня-спеціальна	36,5	1826
Неповна вища	11,1	551
Вища	28,3	1416

Мал. 2. Характер зайнятості респондентів, %N=5000

Для формування більш чіткої картини щодо думки мешканців міста про освітні послуги, остаточного досягнення вибірових квотних показників, а відповідно, підвищення рівня надійності дослідження, до проведення опитування було включено два додаткових механізми отримання інформації, організовані за випадковою вибіркою:

- / організовано групу волонтерів (активні мелітопольці) в якості інтерв'юєрів. Після проходження відповідного інструктажу на базі Центру соціологічних досліджень щодо правил та умов проведення анкетного опитування волонтери проводили анкетування у своїх мікрорайонах, насамперед, серед осіб, які не мають можливості дістатися до бібліотек міста з причини вад здоров'я, нестачі часу тощо та просто-напросто ті, хто взагалі не користується бібліотеками. Загальна вага отриманих у такий спосіб відповідей не перевищує 4%;
- / організовано опитування online, через промоцію освітнього картування та участі в опитуванні в середніх закладах освіти серед молоді шкільного віку та учнів професійних коледжів. Це було зроблено задля активнішого залучення молоді віком від 14 до 18 років, яка зазвичай має низьку активність під час проведення анкетних опитувань у місті. З іншого боку, це дало молоді можливість вільніше висловити свою думку у звичний для них спосіб – через Інтернет. Опитування проводилося шляхом виокремлення ІРкористувача, що унеможливило повторне заповнення анкети. Загальна вага отриманих у такий спосіб відповідей не перевищує 5%.

Таким чином, було досягнуто повноцінного наповнення квотних показників опитування, а похибка, закладена на кожному кроці відбору, не перевищила 1% при довірчому інтервалі 95%. Дизайн-ефект вибірки становить 1,01.

На другому етапі формувалася вибірка для проведення фокус-груп. Відповідно до цілей та завдань дослідження були визначені 12 фокус-груп. Для дотримання територіального представництва проведено по три фокус-групи в кожній з чотирьох бібліотек у різних мікрорайонах міста із залученням трьох різних вікових категорій, а саме: молодь від 25 до 35 років (53 особи), люди працездатного віку від 35 до 55 років (54 особи) й люди похилого віку від 55 років і старші (53 особи). Всього у фокус-групах взяв участь 161 респондент (26 чоловіків та 135 жінок),

серед яких 46 осіб не працюють за спеціальністю. Склад груп гетерогенний як за статтю, так і за сферою зайнятості, що відповідає меті дослідження: переважно інженери, вчителі, лікарі, психологи, менеджери, енергетики, технологи, бухгалтери, фермери, водії, робітники, домогосподарки, пенсіонери тощо. Рекрутинг проводився шляхом особистого запрошення, реєстрації в соціальній мережі Facebook і телефонних дзвінків. Учасників вікової групи 55+ запрошували особисто.

На наступному третьому етапі відбиралися учасники World Café. До участі в ньому були запрошені в якості експертів представники структур, активно задіяних в освітніх процесах дорослого населення, а саме: представники міського центру зайнятості, територіального центру соціального обслуговування, релігійних конфесій, громадських та волонтерських організацій, навчальних закладів та бібліотек міста, науковці вишів, активні громадяни, які зацікавлені у навчанні та підвищенні кваліфікації впродовж життя. Всього у World Café взяли участь 73 містян.

Запрошення до участі також проводилося шляхом особистого запрошення, реєстрації в соціальній мережі Facebook і телефонних дзвінків.

АНАЛІЗ ДАНИХ здійснювався за інтегративною моделлю, яка включає 5 етапів:

Редукція кількісних даних здійснювалася за допомогою комп'ютерної програми SPSS (статистичний пакет комп'ютерних програм для соціальних наук), яка використовується соціологами для аналізу отриманих у ході досліджень якісних даних – тематичного аналізу.

Представлення даних полягало в перетворенні цифрової інформації у візуальні наочні дані та тексти.

Трансформація. Розгалужена за змістом аудіоінформація проходила стенографування, оброблялась та аналізувалась за змістом і частотою повторюваності важливих для дослідження висловлювань та думок.

Співставлення (порівняння) думки містян, отриманої на різних етапах дослідження (анкетування, фокус-групи та World Café), дозволило визначити загальні й унікальні риси проблеми освіти в місті та визначити найбільш вагомий та перспективний напрямки її розвитку.

Дані, отримані в результаті дослідження, яким було охоплено більш ніж 5300 респондентів різних вікових і соціальних груп, дозволили об'єктивно оцінити рівень розвитку освітніх послуг упродовж життя, відповідно до реальних потреб місцевих жителів різних мікрорайонів міста.

Перевагою запропонованої методології є те, що, з одного боку, за досить короткий проміжок часу була отримана надійна об'єктивна інформація про освітні послуги містян упродовж життя, їхні запити та потреби, думки і бажання, установки, настрої та сподівання, а з іншого – про потенційні можливості розвитку освітніх послуг.

Слід зазначити, що важливим чинником, який викликав високий рівень довіри містян до роботи соціологічної групи, стала можливість для кожного мелітопольця ознайомитися з результатами дослідження у соціальних мережах (<https://www.facebook.com/MelitopolKartirovanie/>), на сайтах міськвиконкому та Центру соціологічних досліджень МДПУ, звітах, опублікованих в ЗМІ. Така можливість значною мірою сприяла зростанню інтересу й активності участі багатьох містян на різних стадіях реалізації Проекту в подальшому.

Обговорення результатів статистичного аналізу й опитувань населення на засіданнях робочої групи в листопаді-грудні 2017 року та січні 2018 року дозволило визначити конкурентні переваги та існуючі обмеження для розвитку освітніх послуг упродовж життя, а також основні проблеми, що хвилюють його жителів, згідно з якими членами робочої групи будуть визначені основні пріоритети їхнього розвитку, стратегічні та операційні цілі для подальшого впровадження результатів картування та їх чіткого розуміння стейкхолдерами.

1.2.1 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ця частина складається з результатів аналізу дослідження відповідно до зазначених вище блоків питань.

БАЗА НАЯВНИХ РЕСУРСІВ

За результатами анкетного опитування було виявлено, що респонденти закінчили чи здобувають освіту у таких формальних навчальних закладах, як: технікуми та коледжі(спеціальна освіта) – 30,8%, вищі навчальні заклади– 28,0%, загальноосвітні школи ліцеї, гімназії– 23,9%, ліцеї, училища (професійна освіта) – 17,3%. При цьому було виокремлено й основні напрямки освіти та спеціалізацію, яку здобували (ють) містяни. За освітнім профілем це переважно технічні спеціальності (24,8%), соціальні (15,1%) та гуманітарні (12,9%) науки, природничо-наукові (12,1%) та педагогічні (11,7%) спеціальності. І останній сегмент формальних освітніх послуг включає в себе навчальні заклади з медичного (9,2%) та сільськогосподарського (7,5%) профілю.

Дивись малюнок 3.

Мал. 3. Наявні освітні ресурси, % (результати анкетного опитування)

Мал. 4. Наявні освітні ресурси, % (результати анкетного опитування)

Аналіз відповідей респондентів анкетного опитування свідчить про різноманітність форм і видів додаткових освітніх послуг. Це професійні конференції, семінари, тренінги, програми і курси підвищення кваліфікації, наставництво, стажування, обмін досвідом тощо. Проте, значна частина респондентів (39,5%) взагалі не користувалися такими послугами останні 2 роки. Переважно це некваліфіковані працівники, пенсіонери та безробітні. Див. мал. 4.

Результати фокус-групового опитування, після трансформації (підрахунку частоти згадувань) та аналізу, показали, що респонденти знають про існування в місті закладів та установ, які надають послуги з додаткової освіти, а саме: бібліотеки – 44,4%, Центр зайнятості населення – 28,9%, коледжі – 6,7%, бізнес-центри – 6,7%, установи за місцем роботи – 4,4%. Дивись малюнок 5.

Мал. 5. Наявні освітні ресурси, % (результати фокус-груп)

Клуб
розмовної
німецької
мови

Центральна
міська
бібліотека імені
М. Лермонтова
Адреса: майдан
Перемоги, 1
тел.: (0619)42-06-64

Бібліотека
ім. М. Горького
Адреса: б-р. 30 р.
Перемоги, 7
тел.: (06192) 5-07-59

Графік роботи:
щочетверга з
15.00 до 16.00
щосуботи з 13.00
до 15.00

Водночас 11,7% учасників World Café назвали бізнес-центри як заклади, де можна отримати додаткові знання, 9,8% –ЗВО, 9,8% – бібліотеки, 7,8% – автошколи, громадські організації, Вуличний Університет(неформальний освітній заклад під відкритим небом, де можуть отримати знання всі бажаючі)в парку культури та відпочинку імені М. Горького, краєзнавчий музей, Палац культури ім. Т. Шевченка, клуби за місцем проживання (по 5,8%). Отже, аудиторія World Café виявилася більш обізнаною щодо таких закладів, оскільки вона складалася як із експертів – представників структур з надання освітніх послуг, так і з активних членів громадськості, які зацікавлені в їх отриманні. Дивись малюнок 6.

Мал. 6. Наявні освітні ресурси, % (результати World Café)

Ці дані доповнили результати фокус-груп, учасники яких (2,5%) додали до переліченого самоосвіту за допомогою інтернет-ресурсів та читання літератури (10%). Дивись малюнок 7.

Мал. 7. Наявні освітні ресурси, % (результати фокус-груп)

Наразі у місті існує достатня кількість закладів, установ, які надають можливість містянам обрати прийнятні для них форми і види додаткових освітніх послуг.

Проте, у своїй більшості респонденти всіх вікових груп займаються самоосвітою та підвищенням кваліфікації або прагнуть до цього. Це, з одного боку, дозволяє їм розвиватися у професійній сфері, а з іншого – розширювати власний світогляд, пізнавати нове. При цьому слід наголосити, що спектр напрямків і форм освіти, які вони обирають, є доволі широким: від «аудиторних» занять (тренінги, семінари, майстер-класи) до дистанційних занять через мережу

Інтернет (вебінари, навчальні відео, перегляд публікацій мережі). Перевагу ж респонденти віддають безкоштовним навчальним програмам, наголошуючи, що навчання на платній основі не дає очікуваних результатів.

Представники вікової когорти 18-35 років, які займаються підвищенням власної компетентності чи кваліфікації, зазначили, що основним ресурсом додаткової освіти є мережа Інтернет. Далі за частотою згадувань вказують на тренінги і семінари. Основними мотивами набуття додаткових навичок компетенцій є як власне бажання, так і робоча необхідність. При цьому опитані учасники повідомили, що не завжди займаються самоосвітою виключно в рамках своєї професійної діяльності. Також молоді респонденти повідомили, що, займаючись самоосвітою, можна взагалі змінити свою основну сферу зайнятості.

Респонденти вікової групи 35-55 років, зазначають, що час від часу підвищують свою кваліфікацію за допомогою спеціальних курсів, що зумовлене робочою необхідністю. Учасники також вказують на відвідування тренінгів та майстер-класів, які проводяться у нашому місті. Як і серед молоді, так і серед цієї вікової групи, джерелом освітніх знань є мережа Інтернет. Окремо зазначимо, що серед цієї вікової групи є учасник, який займається самоосвітою за допомогою онлайн-платформи «Прометеус», відомої своїми якісними курсами та можливістю отримати відповідний сертифікат. Цікавим є те, що, на відміну від молодшої когорти 18-35 років, учасники віком 35-55 років доволі часто називають джерелом власної самоосвіти читання відповідних книжок.

Респонденти віком 55 років і старші повідомили, що основним джерелом додаткової інформації для них є книги та безкоштовні курси, які проводяться на базі бібліотек міста. Враховуючи те, що більшість з них вже перебувають на пенсії, а ті, хто працюють, потребують постійного оновлення навичок (окрім бібліотекарів) – спрямованість таких курсів не має освітнього характеру, а більше просвітницький, задля підвищення рівня загальної ерудованості.

**3D-кінотеатр
«Дитячі мрії»**

Безкоштовні сеанси науково-популярних розвивальних фільмів та мультиплікаційних фільмів у форматі 3D

Центральна дитяча бібліотека ім. А. Гайдара

Адреса: пр. Б. Хмельницького, 5
тел.: (06192)420-425

Графік роботи:
щонеділі

ПРОБЛЕМИ

Детальний аналіз результатів опитувань виявив, що в організації освітніх послуг у місті існують і певні проблеми. Так, респонденти, які відповідали на питання анкети, назвали недоліки освіти, яку вони особисто отримали: третина (31,3%) вказала на низький рівень практичної підготовки, 28% – незатребуваність отриманої спеціальності у місті, 25,7% – невідповідність матеріально-технічної бази сучасним вимогам, 18,8% – невідповідність отриманих компетентностей вимогам сучасного ринку праці, 14,2% – низький професіоналізм викладачів, 10,5% – відсутність сформованих аналітичних навичок і 1,9% – відсутність державної сертифікації. Дивись малюнок 8.

Мал. 8. Недоліки освітніх послуг, % (результати анкетного опитування)

Клуб сімейного дозвілля «HAPPY LAND»

Сімейні турніри з інтелектуальних ігор, розвивальні ігри, майстер-класи з оригамі, ліплення, бісероплетіння, декупажу

Центральна дитяча бібліотека

ім. А. Гайдара

Адреса: пр. Б.

Хмельницького, 5

тел.: (06192)420-425

Графік роботи:

щонеділі

Основними причинами, через які респонденти фокус-груп не працюють за спеціальністю, є низька заробітна платня, а для молоді – відсутність досвіду роботи. Учасники згадують і відсутність вакансій та перспектив кар'єрного зростання.

Серйозною проблемою є незадоволеність отриманою освітою, а також ситуативний вибір професії при вступі до навчального закладу

Респонденти віком 35-55 років переважно працюють за спеціальністю або на посаді, пов'язаною із нею. Серед причин, через які вони працюють не за фахом, були такі: економічна ситуація в країні, висока конкуренція в певних галузях та важкість роботи.

Більшість респондентів старшої вікової групи 55+ повідомляли, що працювали за отриманою спеціальністю до виходу на пенсію, що притаманно людям «радянської традиції». Серед тих учасників, які працювали не за фахом, причинами були стан здоров'я чи сімейні обставини. Дивись малюнок 9.

Мал.9. Недоліки освітніх послуг, % (результати фокус-груп та цитування)

І якщо результати фокус-груп та анкетного опитування в основному співпадають, то аналіз даних World Café суттєво доповнив дане питання. Так, окрім зазначених вище, були відмічені недоліки як з боку організаторів освітніх послуг, а саме: низький рівень поінформованості громади щодо можливості отримання додаткової освіти, відсутність єдиної електронної бази даних, незручне розташування закладів, застарілі програми, вузький спектр тематики курсів/програм тощо, так і з боку споживачів: брак коштів, пасивність, обмаль часу, вікові стереотипи, відсутність мотивації тощо. Дивись малюнок 10.

Мал. 10. Недоліки освітніх послуг, % (результати World Café)

Наразі, метою отримання додаткових освітніх послуг для більшості опитаних (24,1%) є необхідність удосконалення знань і навичок у своїй професійній діяльності. 16,6% респондентів спонукав до цього власний інтерес, подальший особистісний розвиток, 15,4% – хобі, захоплення, 15,1% – підвищення зарплати на роботі, 12,6% – отримання знань і навичок, необхідних у повсякденному житті, 12,1% – підвищення шансів працевлаштування. Дещо менш можливими мотивами виявилися: освоєння навичок, що дозволять підробляти у вільний час; підвищення свого авторитету, посади; необхідність регулярно оновлювати знання у професійній сфері; зміна професії, спеціальності; для реалізації творчих здібностей тощо. Дивись малюнок 11

Мал. 11. Мета отримання освітніх послуг, % (результати анкетного опитування)

Можемо констатувати, що найважливішою проблемою для респондентів є питання працевлаштування та конкуренції на ринку праці, що безпосередньо пов'язано із необхідністю отримувати додаткові або взагалі нові знання, навички як засобами самоосвіти, так і звертатися до фахівців.

Жіночий клуб

- допомога у вирішенні проблем, що турбують кожную сучасну жінку;

- сприяння в реалізації інтелектуального та творчого потенціалу членів жіночого клубу.

Центральна міська бібліотека імені М. Лермонтова
Адреса: майдан Перемоги, 1
тел.: (0619) 42-06-64

Графік роботи:
останній понеділок місяця

ПОТЕНЦІЙНІ РЕСУРСИ

Незважаючи на існуючі недоліки, в місцевій громаді існує попит на отримання додаткових знань. Так, майже половина опитаних (51,8%) виявили бажання вчитися, а от 22,5% опитаних поки що вагаються.

Найбільш цікавими для респондентів (які вже мають досвід здобуття неформальної освіти, так і для тих, хто лише має такий намір) є: курси комп'ютерної грамотності – 25,7%, мовні курси – 20,1%, курси водіїв – 15,0%, майстер-класи – 14,2%, тренінги, що підвищують професійні якості або шанси на ринку праці – 11,2%, стажування за кордоном з обміну досвідом – 10,6%. Дещо менш цікавими виявилися психологічні семінари – 8,9%, фотокурси – 8,7%, бізнес-курси – 8,6%, курси першої медичної допомоги – 7,6%, курси з основ здорового способу життя – 7,6%, тренінги особистісного зростання – 6,3%, флористика – 5,8%, ландшафтний дизайн – 5,6%, молодіжні та волонтерські табори – 4,6%, тренінги, що підвищують громадянську компетентність – 4,1%, садівництво, городництво, бджільництво – 3,8%, будівництво і проектування – 3,1%, класичне і візуальне мистецтво – 3,0% тощо. Дивись малюнок 12.

Мал. 12. Програми/курси з додаткової/неформальної освіти, найбільш цікаві для містян, % (результати анкетного опитування)

Результати фокус-груп та анкетного опитування також виявили, що курси комп'ютерної грамотності є актуальними для будь-якого віку, але найбільш затребуваними є для людей середнього та старшого віку. Для молоді цікавими виявилися курси водіїв, мовні курси, майстер-класи та стажування за кордоном. Для людей середнього віку (36-55 років) – мовні курси, майстер-класи, тренінги, що підвищують власні професійні якості або шанси на ринку праці, курси з основ здорового способу життя тощо. Респонденти пенсійного віку відзначили цікавими курси першої медичної допомоги, ландшафтного дизайну, основ здорового способу життя, садівництва, городництва, бджільництво тощо. Наразі для цього віку актуальною є турбота про своє здоров'я, харчування. А бажання займатися різними видами сільського господарства у літніх людей можна пояснити тим, що багато з них мають земельні наділи, де вони проводять більшість часу. Дивись таблицю 4.

ПРОГРАМИ/КУРСИ З ДОДАТКОВОЇ/НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ НАЙБІЛЬШ ЦІКАВІ ДЛЯ МІСТЯН (результати анкетного опитування)						
Вікова група	14-17 років	18-24 років	25-35 років	36-55 років	66 - 65 років	Більше 65 років
Курси комп'ютерної грамотності	25,6	22,1	17,0	34,1	37,3	40,0
Курси водіїв	15,4	27,9	17,7	6,0	3,9	5,0
Мовні курси	41,0	23,4	20,6	15,0	13,7	10,0
Ландшафтний дизайн	2,6	5,8	3,6	6,6	0,0	20,0
Флористика	0,0	11,7	5,7	2,4	3,9	5,0
Бізнес-курси	7,7	13,6	9,2	7,2	0,0	5,0
Фотокурси	17,9	11,7	6,4	7,2	2,0	5,0
Будівництво і проєктування	7,7	1,3	5,7	0,6	5,9	0,0
Лісове, рибне господарство, ветеринарія	2,6	1,3	2,1	0,6	0,0	0,0
Садівництво, городництво, бджільництво	2,6	1,9	1,4	5,4	9,8	10,0
Курси з основ здорового способу життя	0,0	3,2	6,4	12,0	11,8	10,0
Класичне і візуальне мистецтво	5,1	5,8	0,7	2,4	2,0	0,0
Курси першої медичної допомоги	2,6	7,8	5,7	7,2	13,7	25,0
Навчальні гуртки різного спрямування	5,1	3,9	5,7	7,2	3,9	0,0
Літні школи	2,6	2,6	0,7	0,0	0,0	5,0
Майстер-класи	23,1	20,1	11,3	14,4	7,8	5,0
Тренінги, що підвищують громадянську компетентність	0,0	6,5	4,3	4,2	3,9	0,0
Психологічні семінари	10,3	12,3	11,3	6,0	5,9	0,0
Тренінги, що підвищують Ваші професійні якості або шанси на ринку праці	7,7	8,4	17,7	12,6	3,9	5,0
Семінари на духовні теми	0,0	2,6	0,7	3,6	3,9	5,0
Тренінги особистісного зростання	5,1	7,1	9,2	6,0	3,9	0,0
Стажування за кордоном з обміну досвідом	15,4	19,5	10,6	6,6	2,0	0,0
Молодіжні та волонтерські табори	7,7	9,1	3,6	2,4	2,0	5,0

Таблиця 4. Програми/курси з додаткової/неформальної освіти, найбільш цікаві для містян (результати анкетного опитування)

Водночас учасники World Café змістовно доповнили види та форми додаткової освіти, які, на їхню думку, будуть цікавими для містян. Передусім це: клуби за інтересами – 15,5%, гуртки – 6,7%, інтелектуальні ігри – 6,6%, вебінари – 6,6%, виїзні семінари на підприємствах, в організаціях – 4,5%, дистанційна академія – 4,5%, освітні ярмарки – 4,4%, а також творчі зустрічі, освітні програми на телебаченні, документальне кіно, університет третього покоління, дні кар'єри, індивідуальні консультації, жива книга/жива бібліотека тощо. Дивись малюнок 13.

*Дитяча
творча
майстерня*

Майстер-класи з декоративно-прикладного мистецтва: квілінгу, витинанки, орігамі, писанкарства тощо.

**Бібліотека
ім. М. Горького**
Адреса: б-р.
30 р. Перемоги, 7
тел.: (06192) 5-07-59

Графік роботи:
шопенділі

Мал. 13. Програми/курси з додаткової/неформальної освіти, найбільш цікаві для містян, % (результати World Café)

Найбільш зручною базою для отримання неформальної освіти учасники фокус-груп називають бібліотеки – 32,7%, училища, коледжі – 17,3%, Палац культури ім. Т. Шевченка – 15,4%, школи – 11,5%, Парк культури і відпочинку ім. М. Горького – 9,6%, ВНЗ – 9,6%, музеї – 3,8% тощо. Дивись малюнок 14.

Мал. 14. База для отримання неформальної/додаткової освіти, % (результати фокус-груп)

Зручними для респондентів окремих мікрорайонів міста базами для отримання додаткових освітніх послуг були б: Палац культури залізничників, Палац культури офіцерів, шахова та художня школи. Дивись малюнки 15,16.

Мал. 15. Бажана база для отримання неформальної/додаткової освіти, % (результати фокус-груп)

Філософський клуб

Сприяння вільному висловлюванню своїх думок та формуванню особистого погляду на навколишній світ.

Бібліотека ім. М. Горького
Адреса: б-р. 30 р. Перемоги, 7
(06192) 5-07-59

Графік роботи: щосуботи

Мал. 16. Бажана база для отримання неформальної/додаткової освіти, % (результати фокус-груп)

Під час дослідження було виявлено, що курси надання медичної допомоги та мовні курси цікавлять всі вікові когорти. Проте є деякі відмінності: молоді учасники повідомили, що бажать вивчати іноземні мови, тоді як респонденти віком 55+, окрім вивчення іноземної, хотіли б удосконалити й українську мову. До того ж мовні курси популярні серед держслужбовців, оскільки до них є вимога спілкуватися та вести документацію виключно державною мовою. Курси комп'ютерної грамотності цікавлять більше старше покоління, яким хочеться бути сучасними та вміти користуватись ПК, мережею Інтернет, тоді як молоді респонденти повідомили, що їм більш цікаві вузькі (профільні) комп'ютерні курси (дизайн, 1С бухгалтерія).

Актуальними для молоді також виявилися курси водіїв, а для старших вікових груп (35-55 та 55+) – майстер-класи/тренінги з флористики, ландшафтного дизайну, танців тощо

ПРОМОЦІЯ

На жаль, лише 14,4% опитаних знають, які заклади у місті надають додаткові освітні послуги. Ті респонденти, які користувалися додатковими освітніми послугами, зазначають, що їх направили на навчання з місця роботи – 26,8%, частині (19,2%) порадили знайомі, 15,9% дізналися через електронні ЗМІ, 15,7% – із соціальних мереж, 11,2% цілеспрямовано шукали інформацію в Інтернеті, 10,0% – із оголошення в газеті, на телебаченні, радіо, 8,3% отримали запрошення на електронну пошту, 4,5% – звичайною поштою.

Водночас 41,5% респондентів вважають, що передусім інформація про додаткові освітні послуги повинна поширюватися через ЗМІ (телебачення, газети, радіо), 27,2% – завдяки оголошенням в Інтернеті, соціальних мережах, 20,8% – афішам у громадських місцях, 18,0% – від компетентних осіб (фахівців, керівництва), 16,3% – через роздачу флаєрів на вулиці, 15,8% – зовнішню рекламу (буклети, оголошення) тощо. Дивись малюнок 17.

Літній читацький марафон

Проводиться в період літніх канікул для дітей дошкільного віку та учнів 1-9 класів усіх загальноосвітніх шкіл міста

Бібліотека ім. М. Горького
Адреса: б-р. 30 р. Перемоги, 7
тел.: (06192) 5-07-59

Бібліотека імені В. Маяковського
Адреса: вул. Інтеркультурна, 424
тел.: (06192) 7-14-60

Бібліотека ім. Т. Шевченка
Адреса: вул. Дружби, 220
тел.: (0619) 43-63-79

Центральна дитяча бібліотека ім. А. Гайдара
Адреса: пр. Б. Хмельницького, 5
тел.: (06192) 420-425

Графік роботи:
щорічно

Мал. 17. Наявні та потенційні інформаційні джерела про освітні послуги, % (результати анкетного опитування)

Учасники ж World Café (17,1%) здебільшого отримують таку інформацію завдяки «сарафанному радіо», 12,2% – на сайтах організацій та установ, 9,9% – із соціальних мереж, 9,7% – завдяки вуличній рекламі, стільки ж – рекламі в ЗМІ (телебачення, газети, радіо). Також як джерела інформації були названі такі установи, як центр зайнятості, ЗВО, бібліотеки тощо. Дивись малюнок 18.

Мал. 18. Наявні інформаційні джерела про освітні послуги, % (результати WorldCafé)

1.2.2 ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У місті є достатня база для надання різноманітних як за видами, так і за формами освітніх послуг упродовж життя. Водночас бібліотеки, бізнес-центри, Центр зайнятості відіграють значну роль як інформаційно-навчальні заклади, про діяльність яких знає певна частина населення.

Мотивацією мелітопольців для отримання освітніх послуг з одного боку є удосконалення знань і навичок у професійній діяльності, підвищення заробітної плати, підвищення шансів працевлаштування, а з іншого – саморозвиток, самовдосконалення та хобі.

Фестиваль дитячого читання

Творче змагання учнів 5-х та 6-х класів в усіх загальноосвітніх школах, гімназіях, учбово-виховних комплексах, школах-інтернатах міста Мелітополя

Бібліотека ім. М. Горького

Адреса: б-р. 30 р. Перемоги, 7
тел.: (06192) 5-07-59

Бібліотека імені В. Маяковського

Адреса: вул. Інтеркультурна, 424
тел.: (06192) 7-14-60

Бібліотека ім. Т. Шевченка

Адреса: вул. Дружби, 220
тел.: (0619) 43-63-79

Центральна дитяча бібліотека ім. А. Гайдара

Адреса: пр. Б. Хмельницького, 5
тел.: (06192) 420-425

Графік роботи: щорічно

- / Саме тому в місті існує попит на отримання додаткових освітніх послуг, оскільки значна частина учасників дослідження виявили бажання вчитися або допомагати вчитися своїм рідним, близьким, друзям.
- / Відтак у місті існує можливість розширення потенційної аудиторії споживачів освітніх послуг упродовж життя. Найбільш актуальними для всіх без винятку вікових груп виявилися курси комп'ютерної грамотності. Для молоді цікавими є курси водіїв, мовні курси, майстер-класи та стажування за кордоном. Для респондентів середнього віку (36-55 років) – мовні курси, майстер-класи, тренінги, що підвищують власні професійні якості або шанси на ринку праці тощо. Респонденти ж «третього» покоління наголошують на курсах першої медичної допомоги, ландшафтного дизайну, основ здорового способу життя, садівництва, городництва, бджільництва тощо. Щодо форм та методів надання додаткових освітніх послуг, то респонденти залюбки б відвідували клуби за інтересами, гуртки, інтелектуальні ігри, творчі зустрічі, «живу книгу/живу бібліотеку» тощо.
- / Найбільш зручними базами для надання додаткових освітніх послуг є заклади вищої освіти, бібліотеки, училища, коледжі, Палац культури ім. Т. Шевченка, Парк культури та відпочинку ім. М. Горького, міський краєзнавчий музей.
- / Система надання освітніх послуг міста має недоліки, що стримує містян звертатися до неї. У просторі формальної освіти виокремлюються низький рівень практичної підготовки, незатребуваність отриманої спеціальності у місті, невідповідність матеріально-технічної бази сучасним вимогам, невідповідність отриманих компетенцій вимогам сучасного ринку праці тощо. А у просторі неформальної освіти слід назвати такі недоліки як відсутність інформації про бази, види та тематику програм, відсутність єдиної електронної бази даних та єдиного ресурсного центру у місті для надання різнопрофільних додаткових послуг, відсутність державної сертифікації, застарілі програми, вузький спектр тематики курсів/програм тощо.
- / У віддалених районах міста, таких як Піщана, Червона гірка, Новий Мелітополь, Юрівка та Авіамістечко недостатньо закладів для отримання додаткової освіти, а ті, що існують, потребують оновлення в плані осучаснення освітніх послуг.
- / Одним з недоліком системи надання освітніх послуг у місті є низький рівень поінформованості містян щодо наявності закладів з надання додаткових освітніх послуг, тематики програм/курсів тощо. Здебільшого така інформація поширюється завдяки «сарафанному радіо» та соціальним мережам.
- / Розуміючи, що реалізація даного Проекту є лише першим, хоча й потужним кроком розбудови міського освітнього простору нового покоління, тому регулярні (наприклад, раз у два роки) моніторингові дослідження Центру соціологічних досліджень МДПУ дозволяють:
 - / своєчасно виявляти динаміку змін щодо затребуваності в освітніх послугах;
 - / стати підґрунтям для організації регулярних Робочих груп з актуалізації та координації дій із втілення у місті політики «МІСТО, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ»;
 - / допомагати розробляти найсуттєвіші механізми залучення різних вікових і професійних категорій населення в активну практику реформування та розвитку освітніх послуг упродовж життя;
 - / скласти інформаційну та програмну базу для подальшого включення питання розвитку освітнього простору Мелітополя як одного зі Стратегічних напрямків до Стратегії розвитку міста на наступне десятиріччя.

Майстер-класи з
косоплетіння

Створення
гарних зачісок,
які пропонують
сучасні видання
для молоді.

Бібліотека
ім. Т. Шевченка
Адреса: вул.
Дружби, 220
тел.: (0619)43-63-79

Графік роботи:
щочетверга

РОЗДІЛ 2. ДОРОЖНЯ КАРТА СПРИЯННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МЕЛІТОПОЛЬЦІВ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Андрій Орлов – старший науковий співробітник Центру
Людмила Афанасьєва – директор Центру соціологічних досліджень
Людмила Глинська – старший науковий співробітник Центру
Ірина Букрєєва – старший науковий співробітник Центру

2.1. ПОРТРЕТ МІСТА

Сучасний Мелітополь – гостинна перлина Приазовського краю – місто, багато в чому схоже на інші українські міста: історично багатонаціональне, з успішним промисловим минулим і численними проблемами нового часу. Його неповторна аура, притаманна перехрестю різних культур і народів, має свою унікальну історію, що ведеться від часів заснування на місці колишніх ногайських поселень в річковій долині, на березі ріки Молочної

та її притоків за 50 км від Азовського моря та 90 км від Криму. На місці сучасного Мелітополя люди селилися з найдавніших часів – багато легенд містять докази мешкання на цих землях представників різних етносів та релігій, а топоніміка міста і донині зберігає велику кількість тюркських та грецьких назв. Від часу свого заснування місто було дуже відкритим і забезпечувало транзитні зв'язки далеких регіонів завдяки вигідному географічному розташуванню і близькості моря. Сьогоднішній Мелітополь – це другий за величиною після Запоріжжя регіональний центр українського північно-західного Приазов'я з населенням 155 тис. мешканців та територією в 49,66 кв. км, що успішно реалізовує свій природний і соціальний потенціал завдяки концентрації наукових і трудових ресурсів. Добробут містян пов'язується насамперед з розвитком рекреації і туризму, агросектору, особливо садівництва, чому сприяє м'який клімат. Сировинна база регіону зумовлює розвиток харчової і переробної промисловості, а також виробництва устаткування для сільського господарства і різних промислових галузей. І в Україні, і далеко за її межами Мелітополь славиться своїми медовими ярмарками та черешневими садами. Тому атрибутами герба сучасного Мелітополя є черешня, мед і шестірня – символ машинобудівника.

Релігійні громади на теренах міста сьогодні репрезентують вірники православної, греко- та римо-католицької, протестантської, мусульманської, караїмської, іудаїстської, буддистської, крішнаїтської конфесій. До безсумнівних культурних переваг Мелітополя слід віднести й добросусідські відносини та взаємоповагу представників близько 100-та національностей, народностей і етнічних груп, серед яких чисельно виділяються п'ять найбільших: українці, росіяни, болгари, татари, білоруси та євреї. Тому не випадково Мелітополь став одним з перших українських міст, що активно прагне удосконалюватись і формувати міське середовище згідно з

*Тренінги з
основ
комп'ютерної
грамотності*

Навчальна програма охоплює всі необхідні для новачка аспекти роботи з персональним комп'ютером і в Інтернеті.

Центральна міська бібліотека імені М. Лермонтова
Адреса: майдан Перемоги, 1
тел.:(0619) 42-06-64

Бібліотека ім. М. Горького
Адреса: б-р. 30 р. Перемоги, 7
тел.:(06192) 5-07-59

Бібліотека імені В. Маяковського
Адреса: вул. Інтеркультурна, 424
тел.:(06192)7-14-60

Бібліотека ім. Т. Шевченка
Адреса: вул. Дружби, 220
тел.:(0619)43-63-79

Центральна дитяча бібліотека ім. А. Гайдара
Адреса: пр. Б. Хмельницького, 5
тел.:(06192)420-425

Графік роботи:
щотижня

європейськими стандартами відкритого демократичного суспільства, спираючись на історичний досвід своєї багатокультурної громади.

Літературна читальня
«Нас об'єднає книга»

Виступи членів Мелітопольського літературного об'єднання та шанувальників художнього слова

Бібліотека ім. М. Горького
Адреса: б-р. 30 р. Перемоги, 7
тел.: (06192) 5-07-59

Графік роботи: двічі на місяць

У 2008 році Мелітополь став учасником міжнародного проекту Ради Європи «Інтеркультурні міста». Європейським країнам цікавий досвід Мелітополя, де вже понад століття мирно проживають представники понад 100 національностей і народностей. У місті активно працює Рада національно-культурних товариств. Мелітополь відвідали відомі європейські фахівці і експерти з питань міського розвитку, політики і муніципальні діячі.

Мелітополь став автором унікального посібника з міжкультурної інтеграції. В основі даної ініціативи – соціологічні дослідження Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького, співпраця органів влади з національно-культурними товариствами, краєзнавцями, істориками, консультації з Радою Європи, Міністерством культури України.

Підсумком роботи став «План міжкультурної інтеграції міста Мелітополя до 2020 року», який був розглянутий і затверджений на сесії Мелітопольської міської ради 30.07.2015 р. Розробка Плану міжкультурної інтеграції є однією з кращих практик реалізації принципів інтеркультурності в Україні.

2.2. ОСВІТНІЙ ПРОСТІР МЕЛІТОПОЛЯ

Місто має розгалужену мережу закладів дошкільної та загальної середньої, професійної та вищої освіти: навчання проводиться у 20 школах (із них 3 гімназії, 1 навчально-виховний комплекс та 1 вечірня школа), а для дошкільнят відкрито 26 дитячих садків.

Працюють 6 позашкільних установ: центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, центр туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді, станція юних техніків, палац дитячої та юнацької творчості, Мала академія наук, а також центр дитячої та юнацької творчості, який об'єднує 9 клубів за місцем проживання.

Також в місті веде свою діяльність Мережа консультативно-тренінгових центрів «Активна освіта».

Середньо-спеціальну освіту надають 11 закладів міста, зокрема:

Мелітопольський медичний коледж;

Мелітопольське училище культури;

Мелітопольський державний промислово-економічний технікум;

Технікум гідромеліорації та механізації сільського господарства.

Вищу освіту в Мелітополі можна здобути у 4 філіях ЗВО України та двох державних закладах освіти (обидва IV рівня акредитації):

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Богдана Хмельницького включає в себе 4 факультети й інститут:

- / Природничо-географічний;
- / Математики, інформатики та економіки;
- / Хіміко-біологічний;

Ландшафтний дизайн

Отримання сертифіката про проходження курсової підготовки за напрямом «Ландшафтний дизайн».

Термін навчання – 2,5 місяці
Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

Косметична хімія

Одержання практичних навичок із приготування косметичної продукції, контроль якості і безпечності косметичних засобів.

Термін навчання – 3 місяці.
Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

- / Філологічний;
- / Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та художньої освіти.

Таврійський державний агротехнологічний університет спеціалізується на підготовці фахівців з обслуговування сільськогосподарської техніки. Заклад включає в себе 5 факультетів:

- / Механіко-технологічний;
- / Енергетичний;
- / Економіки і бізнесу;
- / Агротехнології та екології;
- / Інженерії та комп'ютерних технологій;
- / Навчально-науковий інститут заочного та дистанційного навчання.

Університету також підпорядковані 6 коледжів.

2.3. ВИЗНАЧЕННЯ БАЗОВИХ ПРОБЛЕМ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ МІСТА

Андрій Орлов – старший науковий співробітник Центру
Людмила Афанасьєва – директор Центру соціологічних досліджень
Людмила Глинська – старший науковий співробітник Центру

Визначення базових проблем є найважливішим етапом аналізу й оцінки стану освітнього простору, тому що за результатами цього етапу формуються стратегічні та оперативні цілі Стратегії реалізації політики «Місто, що навчається».

Всі проблеми, виявлені під час попереднього аналізу, необхідно класифікувати за трьома групами – проблеми, причини і наслідки.

Проблеми – це перешкоди, які заважають досягненню мети, підвищенню рівня надання освітніх послуг. Справжніх (реальних) проблем завжди мало, але їх не завжди легко виявити і визначити.

Причини – це те, що викликає проблему, це коріння проблеми, з яких вона виростає.

Наслідки не є самостійними проблемами. Це кінцеві результати, наслідки існування проблеми.

На підставі діагностики сучасного стану освітнього простору міста, результатів анкетного опитування населення, фокус-груп, World café і аналізу документів можна зробити висновок, що основними (базовими) проблемами освітнього простору Мелітополя, на вирішення яких має бути спрямована Стратегія, є:

- НИЗЬКА ЯКІСТЬ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ
- НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ МОТИВАЦІЇ ГОРОДЯН

2.4. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ МІСТА

Метою аналізу проблем є визначення причин і наслідків базових проблем, а також виявлення причинно-наслідкових зв'язків між ними шляхом формування дерева проблем.

Дерево проблем – це методика проектного менеджменту, яка дозволяє візуалізувати (наочно побачити) і шукати рішення проблем через аналіз їх причин і наслідків.

Примітка. Структура дерева проблем: в центрі знаходяться дві базові проблеми, нижче – причини їх виникнення, вище – наслідки, викликані існуванням проблем.

КОМЕНТАРІ ДО «ДЕРЕВА ПРОБЛЕМ»:

ПРИЧИНИ ІСНУВАННЯ БАЗОВИХ ПРОБЛЕМ:

1. ПРОБЛЕМА «НИЗЬКА ЯКІСТЬ ПОСЛУГ»:

1.1. Якість освіти в Україні є соціальною категорією, яка визначає стан і результативність процесу освіти в суспільстві, його відповідність потребам і очікуванням суспільства (різних соціальних груп) у розвитку та формуванні цивільних, побутових і професійних компетенцій особистості. Якість освіти визначається сукупністю показників, що характеризують різні аспекти навчальної діяльності, які забезпечують розвиток компетенцій:

- / зміст освіти;
- / форми і методи навчання;
- / матеріально-технічна база;
- / кадровий склад;
- / наукова діяльність.

Якість освіти необхідно розглядати в контексті абсолютного і відносного значення.

Абсолютне поняття якості використовується для відображення статусу і переваги. Таке ідеалізоване поняття може сприяти розвитку і зміцненню іміджу навчальної програми, курсів, установи. Воно також демонструє значення підвищення якості як прагнення досягти найвищих стандартів освіти. Якість у відносному значенні необхідно розглядати у двох аспектах:

- / відповідність державному стандарту та ринку праці;
- / відповідність бажанням і потребам споживачів освітньої послуги.

Погляди споживача і виробника освітньої послуги часто не збігаються. Тому освітні установи мають розглядати проблему якості освіти з двох різних точок зору:

- / освітнього закладу – узгодженість із державним стандартом та потребами (вимогами) ринку праці;
- / споживачів освітніх послуг – ступінь задоволення споживачів освітньою послугою.

1.2. Базовими причинами, з яких походить низький рівень якості освіти, відповідно до результатів соціологічних досліджень є:

- / низький рівень (застарілість) матеріально-технічної бази навчальних закладів;
- / низький професіоналізм викладачів (сфера неформальної освіти);
- / низький рівень практичної підготовки.

1.3. Низький рівень (застарілість) матеріально-технічної бази навчальних закладів є перехідною складовою, оскільки в стратегічній перспективі за цілеспрямованої діяльності

*Візуальне
програмування.
Мова
програмування
C#*

Термін навчання –
4 місяці.

Місце навчання –
МДПУ імені

Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

*Тьюторський
супровід дітей
шкільного віку*

Термін навчання –
3 місяці.

Місце навчання –
МДПУ імені

Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

(підготовка та реалізація необхідних проектів й програм, участь у грантових програмах тощо) це питання вирішується. Але необхідною умовою вирішення даного питання є визначення найважливіших напрямів підготовки, тобто концентрація зусиль саме на тих спеціальностях, які є максимально затребуваними зараз і в найближчому майбутньому на ринку праці й серед потенційних здобувачів освіти. Таке визначення можливе лише шляхом узгодження інтересів працівників (здобувачів освіти) й роботодавців.

1.4. Проблема професіоналізму викладачів, особливо в сфері неформальної освіти. Дане питання на сьогодні має двояке розуміння: з одного боку, більшість тренінгів, курсів, майстер-класів організуються й забезпечуються або фахівцями з відповідною підготовкою й педагогічною також, або фахівцями відповідних галузей чи спеціальностей, які дійшли вже в своєму професійному зростанні до певного рівня, коли можуть передавати власний досвід. Але проблемою постає своєрідна стереотипність підходу викладача чи тренера до діяльності у межах неформальної освіти, коли форми і методи роботи з аудиторією та матеріалом, що добре себе зарекомендували у офіційних навчальних закладах, не дають такого ж сталого й відповідного результату, і не знаходять відповідного відгуку серед аудиторії. Наприклад, мова може йти про той випадок, коли викладач чи тренер дають забагато теорії, відводячи тим самим слухачів від практичних аспектів спеціальності. Або про рівні комунікації з аудиторією, яка принципово відрізняється від аудиторії навчального закладу за віком, соціальним та професійним досвідом слухачів і здебільшого може бути дуже різноплановою у цьому сенсі. В таких умовах сам тренер повинен мати дуже професійні компетенції для побудови дійсно ефективного процесу передачі знань та вмінь.

Професіоналізація тренерів, викладачів у системі суспільства, що навчається, визначається певними модусами. Модус (лат. *modus* – міра, спосіб, образ, вид) – філософський термін, який позначає спосіб буття, дії, переживання, мислення, фіксує ті змінні властивості предметів, які притаманні їм у певних станах (на відміну від атрибутів, без яких існування предмета не можливе).

Модуси професіоналізації у контексті суспільства, яке навчається, можуть бути такими:

модус вибору визначає можливості свідомого вибору суб'єктами взаємодії (тренерами та дорослими, які навчаються) ціннісних засад, змісту, форм, методів навчання, а також способів встановлення його результатів. Навчання дорослих, як правило, відбувається за різноманітними гнучкими програмами. Дорослі люди часто обирають ті форми і зміст навчання, які дають більш широкий простір для самореалізації, творчості, свободи самовираження, практичного застосування знань. Тренери та фахівці, які навчаються, мають стати партнерами у спільній діяльності;

модус соціального впливу акцентує необхідність розвитку професійної самосвідомості самого тренера. Тривалі процеси запровадження реформ, пов'язаних з великою кількістю інновацій, впливають на зміни світогляду людини. Це зумовлює необхідність зміни в тренерів професійного мислення, яке має досягнути цінності особистості в контексті загальнолюдських і культурних цінностей. У свою чергу, самі тренери є носіями змін у суспільстві, яке навчається, оскільки можуть надати професійну допомогу дорослим у здобутті затребуваних знань і опануванні технологій. Ще один важливий аспект соціального впливу тренерів – фасилітація, створення сприятливої, мотивуючої і стимулюючої ситуації для розвитку і самореалізації кожної особистості та групи, яка навчається;

модус діяльності розкриває закономірності розвитку професіоналізму діяльності тренера. Його діяльність на початкових етапах може здійснюватися за алгоритмом, взірцем, інструкцією (репродуктивний рівень професійної діяльності), надалі він починає діяти впевнено, самостійно, привносячи власні ідеї та способи дій (частково-пошуковий рівень), і тоді можна констатувати поступовий перехід від допрофесійного рівня до майстерності і творчості;

WEB

ПРОГРАМУВАННЯ

Теоретичні аспекти технологій створення та налагодження WEB-сайтів, блогів із застосуванням мов програмування Java Script та PHP

Термін навчання – 4 місяці.

Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

ПАПЕРОВА ІНЖЕНЕРІЯ

Підготовка слухачів до успішної роботи за професією «фахівець з паперової інженерії» в дизайн-студіях різного профілю діяльності і розміру.

Термін навчання – 3 місяці.

Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

модус перспектив і трансформацій відкриває можливості особистісного і професійного розвитку тренера. У суспільстві, яке навчається, тренер опановує не лише функцію викладача, а стає консультантом, експертом, дорадником для аудиторії та осіб, з якими працює;

модус циклічності орієнтує професійну діяльність тренера на врахування змінюваності певних періодів в освіті дорослих. Пояснюємо доцільність його введення тим, що в процесі навчання дорослих фахівці мають набувати нових компетентностей або оновлювати ті, що вже сформовані. Кожного разу новий етап професійного розвитку ґрунтується на попередніх надбаннях фахівця, тому йдеться про певну циклічність. Стимулами, мотивами безперервного навчання стають виклики часу, особистісні та професійні потреби. Цикл віддзеркалює концепцію безперервного навчання.

З іншого боку, проблема підвищення рівня професіоналізму викладачів є і проблемою моніторингу й регулювання ринку освітніх послуг. Адже на сьогодні ми безперечно можемо зустрітися з випадками, коли недостатньо підготовлені тренери чи викладачі розпочинають цикли власних курсів або майстер-класів з однією, частіше за все, метою – власний заробіток. І добре, коли викладач володіє матеріалом і є фахівцем у обраному напрямку. Але в наших реаліях можна спостерігати й іншу картину – нефахове й достатньо непрофесійне викладання. Прикладом можуть слугувати цикли вебінарів або навчальних відео в Інтернеті. При цьому жодним чином регуляція такої діяльності на законодавчому рівні не відбувається. Тут спрацьовує лише досвід й інтуїція слухачів, й закони ринку, які самостійно відсіюють дійсно неякісний освітній продукт.

Але, в цілому, слід чітко розуміти, що дана проблема стає підґрунтям формування іншої проблеми – низького рівня практичної підготовки, і як наслідок, незатребуваність випускників на ринку праці й занепад самої освітньої послуги в подальшому.

5. Внаслідок низького рівня практичної підготовки зростає розрив між вимогами ринку праці та набутими компетенціями. Відсутність навичок практичної роботи, знань сучасних технологій та обладнання призводить до недостатньої підготовки до повноцінного включення у робочі процеси. Швидкий розвиток існуючих і поява нових технологій вимагають від сучасного фахівця вміння самонавчатися і мати такий рівень підготовки, на базі якої можна нарощувати необхідні вузькоспеціалізовані компетентності, мати здатність швидко адаптуватися до змін. Все це потребує перегляду змісту та форм навчального процесу:

- / застосування сучасних методик і технологій навчання, сучасного навчально-методичного забезпечення навчального процесу;
- / збалансованості фундаментальної та практичної підготовки, прив'язка їх до відповідного безпосереднього робочого місця або сфери застосування.

Вирішення цих питань неможливе без врахування специфіки регіональних потреб ринку праці та залучення роботодавців як до формування змісту освіти, так і різносторонньої їх участі у процесі підготовки, залучення сучасної матеріально-технічної бази замовників кадрів. Важливим чинником підвищення практичної підготовки є відповідна кваліфікація викладацького складу.

2. ПРОБЛЕМА «НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ МОТИВАЦІЇ»

2.1. Мотивація – це система мотивів, яка визначає конкретні форми діяльності або поведінки людини, вона необхідна для ефективного виконання прийнятих рішень і запланованих завдань. Однак, для навчання дорослої людини мотивація – це не тільки сукупність мотивів, оскільки велику роль тут відіграють й ситуативні фактори (вплив різних людей, специфіка діяльності й ситуації тощо). Таким чином, мотивація – це сукупність усіх факторів (як особистісних, так і ситуативних), які спонукають людину до активності (діяльності).

*Використання
прикладного
програмного
забезпечення
«Компас 3D»*

Вартість навчання
– 100 грн.

Місце навчання –
МДПУ імені
Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

WEB-дизайн

Підготовка
слухачів до
успішної роботи
за професією
«WEB-дизайнер»
в
ІТ-компаніях
різного профілю
діяльності і
розміру та
дизайн-студіях.

Термін навчання –
2 місяці.

Місце навчання –
МДПУ імені
Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

Мистецтво публічної промови

Практичне пізнання сутності та принципів публічного виступу, методики підготовки публічної промови. Техніка мовлення, особливості взаємодії доповідача з аудиторією.

Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (ауд. 127) (0619) 44-04-30

Основи логопедії

Програма сприяє формуванню необхідних уявлень про специфіку роботи з дітьми з порушеннями мовлення; про нормативно-правове забезпечення в цій галузі.

Вартість навчання – 470 грн.

Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

2.2. Базовими причинами, з яких походить низький рівень мотивації до освіти, відповідно до результатів соціологічних досліджень є:

- / відсутність інформації про навчальні програми, що діють у місті;
- / відсутність єдиної електронної бази навчальних курсів та програм, доступної громаді;
- / відсутність державної сертифікації актуальних навчальних програм і курсів (стосується курсів підвищення кваліфікації та перекваліфікації).

2.3. Відповідно до моніторингу ринку освітніх послуг в місті метою навчання містян є:

- / необхідність удосконалення знань і навичок у своїй професійній діяльності;
- / власний інтерес, для подальшого особистого розвитку;
- / хобі, захоплення;
- / підвищення зарплати на роботі;
- / отримання знань і навичок, необхідних у повсякденному житті;
- / підвищення шансів працевлаштування;
- / освоєння навичок, що дозволять підробляти у вільний час;
- / підвищення свого авторитету, посади;
- / необхідність регулярно оновлювати знання у професійній сфері;
- / зміна професії, спеціальності;
- / реалізація творчих здібностей.

Отже, базовими для отримання освіти мотивами виступають або професійне зростання, або особистісний саморозвиток.

На сьогодні в місті діє достатньо велика кількість різнопланових програм й курсів, які працюють як на постійній основі (на базі формальних освітніх установ), так і ті, що діють сезонно, час від часу, здебільшого у сфері неформальної освіти. Але основним джерелом, з якого містяни дізнаються про навчальні програми, є інформація, отримана за місцем роботи (це для тих, хто працює!), або поради знайомих, або соціальні мережі та ЗМІ (для тих, хто користується інтернетом!). Таким чином, значна частина населення міста немає інформації ані про діючі програми й курси, ані про їхню специфіку та спрямованість, ані про їхню організацію та вартість. Це максимально актуалізує питання формування більш централізованого та широкого кола інформаційних ресурсів, метою яких буде висвітлення та промоція освітніх послуг у місті.

2.4. Оскільки важливим мотивом отримання освіти для значної кількості містян є удосконалення знань і навичок у своїй професійній діяльності та підвищення шансів на ринку праці, то й вагомим чинником мотивації до навчання є наявність сертифікації освітньої послуги. Не слід розуміти, що весь спектр освітніх курсів та програм, а розуміємо й тренінгів, майстер-класів, освітніх активностей має бути «прикритим» державною дозвольною реєстрацією і видавати на виході відповідний сертифікат чи диплом. Але слід розуміти, що всі курси підвищення кваліфікації чи перекваліфікації, або ті, які так чи інакше впливають саме на працевлаштування людини, повинні мати державну сертифікацію, щоб бути дійсно корисними для містян (знову ж таки, особливо працездатного віку!).

З іншого боку, питання стосується і системи інформування містян про сертифіковані програми і курси – за даними моніторингу такі програми є і діють в місті, але ні містяни, ні роботодавці про них не мають достатньої інформації.

ЗАГАЛЬНИМ НАСЛІДКОМ ІСНУВАННЯ ЦИХ ДВОХ БАЗОВИХ ПРОБЛЕМ Є ЗАМКНУТИЙ ЦИКЛ:

2.5. SWOT-АНАЛІЗ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ МІСТА

Метою SWOT-аналізу є оцінка стартових умов (внутрішнього і зовнішнього середовища), в яких знаходиться ринок освітніх послуг, шляхом визначення конкурентних переваг і обмежень його розвитку (сильних і слабких сторін), а також впливу на його розвиток зовнішнього середовища (можливостей і загроз).

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність у місті мережі формальних навчальних закладів • Наявність у місті неформальних освітніх послуг (програми/курси, семінари, тренінги, гуртки, секції) • Можливість самоосвіти за допомогою мережі Інтернет, бібліотек • Наявність у місті культурно-просвітницьких, розважально-дозвіллевих, спортивних закладів • Доступна вартість освітніх послуг • Наявність цільової аудиторії • Суспільна потреба в отриманні додаткових знань • Здатність до інновацій 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатня матеріально-технічна база для надання неформальних освітніх послуг у місті • Вузький спектр послуг з неформальної освіти за тематичною спрямованістю • Відсутність єдиного ресурсного центру у місті для надання різнопрофільних додаткових освітніх послуг • Незручний графік проведення програм/курсів, семінарів, тренінгів, гуртків, секцій • Низький рівень знань та практичної підготовки, що дають програми/курси • Низький рівень професіоналізму тренерів, керівників, наставників • Відсутність державної сертифікації програм/курсів з неформальної освіти • Відсутність європейських стандартів надання освітніх послуг • Відсутність реклами
МОЖЛИВОСТІ	РИЗИКИ
<ul style="list-style-type: none"> • Залучення у місто додаткових програм та курсів за міжнародними та національними освітніми програмами • Впровадження європейських стандартів надання освітніх послуг • Розширення потенційної аудиторії • Заснування єдиного ресурсного центру міста 	<ul style="list-style-type: none"> • Незатребуваність спеціальності на ринку праці • Підвищення вартості освітніх послуг • Швидкий темп розвитку суспільства знання • Низька конкурентоспроможність фахівців • Зниження престижності професій • Низька мотивація населення в отриманні знань • Невдоволення мешканців якістю освітніх

для надання різнопрофільних додаткових освітніх послуг • Розширення тематики програм/курсів, тренінгів з неформальної освіти • Вдосконалення форм та методів навчання • Професійний розвиток тренерів, наставників, викладачів • Впровадження інтерактивних та інноваційних підходів до навчання	послуг • Недостатня кількість фахівців для впровадження нових програм/курсів • Відсутність часу для отримання послуг з неформальної освіти

ПЕРЕВАГИ: МОЖЛИВОСТІ ПІДТРИМУЮТЬ СИЛЬНІ СТОРОНИ

Аналіз взаємозв'язків між «внутрішніми» (сильні і слабкі сторони) і «зовнішніми» (можливості і загрози) факторами, що впливають на розвиток, показує, що ряд зовнішніх можливостей підтримує сильні сторони:

- / Можливість залучення у місто додаткових програм та курсів за Міжнародними та національними освітніми програмами підтримує суспільну потребу отримання освіти у місті, наявність цільової аудиторії та посилення формальних навчальних закладів й неформальних освітніх активностей.
- / Можливість заснування єдиного ресурсного центру міста для надання різнопрофільних додаткових освітніх послуг також посилює формальні навчальні заклади й розвиток неформальних освітніх активностей, розширення цільової аудиторії та більш активне використання самоосвіти за допомогою мережі Інтернет, бібліотек та інших установ.
- / Професійний розвиток тренерів, наставників, викладачів, розширення тематики програм/курсів, тренінгів з неформальної освіти та вдосконалення форм та методів навчання позитивно вплинуть на розширення цільової аудиторії, активне використання наявних ресурсів, розвиток мережі неформальної освіти та посилення формальних освітніх установ.

ВИКЛИКИ: МОЖЛИВОСТІ ЗМЕНШУЮТЬ СЛАБКІ СТОРОНИ

Крім того, деякі зовнішні можливості дозволять зменшити слабкі сторони:

- / Можливість залучення у місто додаткових програм та курсів за міжнародними та національними освітніми програмами позитивно вплине на розвиток матеріально-технічної бази для надання неформальних освітніх послуг у місті, розширення спектру послуг з неформальної освіти за тематичною спрямованістю, впровадження європейських стандартів надання освітніх послуг.
- / Професійний розвиток тренерів, наставників, викладачів підвищить рівень знань та практичної підготовки, що дають програми/курси, та відповідно якісно вплине на рівень викладання, особливо у сфері неформальної освіти, розширення спектру послуг з неформальної освіти за тематичною спрямованістю та знівелює проблему відсутності державної сертифікації програм/курсів з неформальної освіти.
- / Можливість заснування єдиного ресурсного центру міста для надання різнопрофільних додаткових освітніх послуг вирішить проблему відсутності реклами та проблему незручного графіку проведення програм/курсів, семінарів, тренінгів, гуртків, секцій.

РИЗИКИ: ЗАГРОЗИ ПОСИЛЮЮТЬ СЛАБКІ СТОРОНИ

Деякі зовнішні загрози можуть, навпаки, посилити слабкі сторони:

- / Відсутність часу для отримання послуг з неформальної освіти відповідно може посилити проблему незручного графіку проведення програм/курсів, семінарів, тренінгів, гуртків, секцій.
- / Незатребуваність спеціальності на ринку праці може призвести до занепаду окремих курсів та програм та, відповідно, негативно вплинути на розвиток матеріально-технічної бази освітніх установ.
- / Недостатня кількість фахівців для впровадження нових програм/курсів негативно сприятиме поширенню проблеми вузького спектру послуг з неформальної освіти за тематичною спрямованістю та зниженню рівня знань та практичної підготовки, що дають програми/курси.

Основи інклюзивної освіти

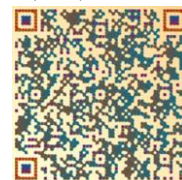
Програма сприяє формуванню необхідних уявлень про впровадження інклюзивного навчання в Україні, специфіку роботи з дітьми з особливими потребами.

Місце навчання –
МДПУ імені
Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

Перша долікарська допомога

Вартість навчання
– 330 грн.
Місце навчання –
МДПУ імені
Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

2.6. МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ У МІСТІ

ПЕСИМІСТИЧНА МОДЕЛЬ

Песимістична або «інерційна» модель базується на припущенні, що в місті все буде йти по інерції, як і йшло до цього.

При такому сценарії зберезуться всі існуючі сьогодні негативні тенденції в освітньому просторі міста. Буде поширюватися розрив та неузгодженість між запропонованими спеціальностями на ринку освітніх послуг та запитами ринку праці. Основним мотивом отримання освіти стане отримання диплому або сертифікату державного зразка, а фахівці, що дійсно володіють необхідними знаннями й навичками, або втратять їх через незатребуваність, або виїдуть з міста.

Роботодавці будуть продовжувати скаржитись на відсутність відповідних й добре підготовлених кадрів. Кількість студентів та учнів у професійних державних освітніх установах не зменшиться та буде відповідати демографічній ситуації, але якість освіти значно впаде, за рахунок вимивання викладачів з необхідних фахів і перетікання більш талановитих студентів та учнів до більших міст. Але між державними освітніми установами посиляться конкуренція та боротьба за студентів.

Неформальна освіта залишиться сезонною й сесійною, буде діяти лише за умови залучення в місто грантових програм чи активностей і саме тому буде мати більш соціальний та культурний характер, ніж освітній.

ОПТИМІСТИЧНА МОДЕЛЬ

Оптимістична модель базується на припущенні, що значна частина напрацювань у сфері розвитку ринку освіти в місті буде втілено у життя.

У місті буде сформовано та відкрито єдину електронну базу освітніх послуг, яка буде постійно розширюватися й оновлюватися та буде доступною для більшості містян. Здійсниться кооперація між освітніми установами, громадськими організаціями та ЗМІ, за рахунок чого рекламний та інформаційний простір міста буде насичено матеріалами про навчальні програми та курси, а містяни (як потенційні слухачі, так і роботодавці) зможуть отримувати з різних офіційних джерел повний обсяг відповідей на свої запити в сфері освіти.

Відбудеться кооперація між формальними освітніми установами на рівні організації та проведення сертифікованих курсів та навчальних програм у місті, за рахунок чого підвищиться рівень якості освітніх послуг, рівень викладання та практичної підготовки. А участь навчальних закладів у міжнародних та національних програмах дасть змогу поліпшити матеріально-технічну базу закладів та допоможе значно осучаснити форми і методи викладання та вдосконалити професійні компетенції викладачів.

Також буде сформовано напрями реалізації співпраці між освітніми провайдерами та роботодавцями, що значно поліпшить ситуацію з кваліфікованою робочою силою у місті, зайнятстю населення та відкриттям нових робочих місць.

Освіта для саморозвитку також отримає «нове дихання», з одного боку, за рахунок включення більш широкого кола громадських та неурядових організацій для формування нових освітніх продуктів через участь у міжнародних і національних проектах та програмах і залучення тренерів та наставників з потужним досвідом до міста. Більшість існуючих неформальних освітніх програм стануть регулярними, за рахунок чого буде збільшено їх аудиторію.

Ці зміни допоможуть сформувати додаткову іміджеву характеристику міста як міста з розвиненою освітньою інфраструктурою, що допоможе залучати у місто більшу кількість людей, з бажанням отримати освіту і допомогти іншим отримати освіту CAME TUT.

Найголовніші напрями розвитку ринку освітніх послуг у місті будуть актуалізовані до окремого Стратегічного напрямку, що увійде до майбутньої Стратегії розвитку Мелітополя.

Педагогічний програмний засіб «Конструктор інтерактивних плакатів»

Ознайомлення з сучасними інтерактивними засобами навчання. Робота з інтерактивною дошкою Smart Board.

Термін навчання – 2 тижні.

Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

Діловий менеджмент

Курс розкриває суть ділового менеджменту і правильного його застосування в сучасному житті для досягнення успіху в різних сферах діяльності.

Вартість навчання – 180 грн.

Місце навчання – МДПУ імені Б. Хмельницького (0619) 44-04-30

2.7. СТРАТЕГІЧНІ Й ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ «МІСТО, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ»

<p>СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ БЕЗПЕЧНИМ, ГАРМОНІЙНИМ, РІВНИМ ТА ВІДКРИТИМ ДОСТУПОМ МІСТЯН ДО ЗНАТЬ</p>	
<p>Стейкхолдери: містяни, Мелітопольська міська рада, провайдери освітніх послуг</p>	
<p>ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 1.1 СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ МІСТЯН</p>	
<p>ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 1.1.1</p>	<p>Забезпечити ресурсний супровід навчання згідно з сучасними стандартами і вимогами до надання додаткових освітніх послуг</p>
<p>ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 1.1.2</p>	<p>Створити бази для надання освітніх послуг у віддалених районах міста (Піщана, Червона гірка, Юрівка, Авіамістечко, Новий Мелітополь)</p>
<p>ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 1.1.3</p>	<p>Створити пропозицію для провайдерів освітніх послуг з організації курсів і програм згідно з запитами міської громади:</p> <ul style="list-style-type: none"> • курси комп'ютерної грамотності • курси першої медичної допомоги • мовні курси • психологічні семінари • фотокурси • бізнес-курси • тренінги особистісного зростання • флористика • ландшафтний дизайн • курси з основ здорового способу життя • курси водіїв • тренінги, що підвищують громадянську компетентність • молодіжні та волонтерські табори • садівництво, городництво, бджолярство • класичне і візуальне мистецтво • будівництво і проектування
<p>ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 1.2 СТВОРЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОСТОРІВ НА МІСЦЯХ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В РОДИНАХ І СОЦІАЛЬНИХ ГРУПАХ</p>	
<p>ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 1.2.1</p>	<p>Створити умови для організації різнопрофільних дистанційних курсів, інтернет-семінарів, тренінгів за потребами громади:</p> <ul style="list-style-type: none"> • психологічні семінари • фотокурси • бізнес-курси • тренінги особистісного зростання • флористика • ландшафтний дизайн • курси з основ здорового способу життя • тренінги, що підвищують громадянську компетентність • класичне і візуальне мистецтво • будівництво і проектування

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2.	
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У МІСТІ	
Стейкхолдери: містяни, інтернет-спільноти, ЗМІ, соціологи, провайдери освітніх послуг, Мелітопольська міська рада.	
ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 2.1. МОНИТОРИНГ ПЕРСПЕКТИВ МІСЬКОГО РИНКУ ПРАЦІ ТА СУСПІЛЬНИХ ЗАПИТІВ НА ОСВІТНІ ПОСЛУГИ	
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 2.1.1	Ініціювати організацію та проведення регулярних (раз у два роки) соціологічних досліджень щодо перспектив розвитку міського ринку праці та оцінки використання освітнього потенціалу міста
ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 2.2. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАЯВНИХ ТА ПОТЕНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДЛЯ МІСТЯН У НАВЧАННІ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ	
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 2.2.1	Розробити пропозицію для ЗМІ та інтернет-спільноти щодо сприяння популяризації наявних освітніх послуг у місті
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 2.2.2	На базі онлайн-платформи Мелітопольської міської ради Запорізької області створити інформаційну сторінку з базою наявних освітніх послуг для навчання упродовж життя
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 2.2.3	Проведення щорічної ярмарки пропозицій стейкхолдерів та провайдерів освітніх послуг
ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 2.3 УЗГОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МІСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ	
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 2.3.1	Створити координаційну раду з реалізації системи освітніх послуг при Мелітопольській міській раді в Запорізькій області.
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3.	
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ЗНАТЬ І НАВИЧОК У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МІСТЯН ЗГІДНО З ВИМОГАМИ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ	
Стейкхолдери: провайдери освітніх послуг, містяни, незатребувані спеціалісти, роботодавці, Центр зайнятості населення	
ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 3.1 ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ КВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТЯН	
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.1.1	У межах сформованої електронної бази освітніх послуг провести систематизацію та розробити рекомендації для удосконалення кваліфікаційних освітніх програм, проведення конференцій, семінарів, тренінгів, майстер-класів підвищення кваліфікації викладачів
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.1.2	Ініціювати відкриття, організувати та започаткувати проведення регулярних сертифікованих курсів на базі формальних освітніх установ та за рахунок їхньої співпраці: <ul style="list-style-type: none"> • комп'ютерної грамотності – для усіх вікових груп; • мовних курсів та курсів водіїв – для молоді; • курсів першої медичної допомоги, ландшафтного дизайну, основ здорового способу життя, садівництва, городництва, бджільництва для людей середнього віку та «третього» покоління.

ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.1.3	Підготувати бази даних можливостей і умов стажування, підвищення кваліфікації та обміну досвідом за кордоном для працюючих фахівців та розмістити актуальну інформацію на платформі електронної бази освітніх послуг.
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.1.4	Ініціювати організацію та проведення щоквартальних тренінгів з профорієнтації та можливого працевлаштування у місті.
ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ 3.2 СТВОРЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ І МЕТОДИЧНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НОВИМ ФАХОМ	
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.2.1	Ініціювати організацію та проведення бізнес-курсів, бухгалтерських курсів, курсів гувернанток, фотокурсів.
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.2.2	Ініціювати організацію та проведення просвітницьких, тематичних семінарів, лекторіїв, зустрічей з фахівцями різних сфер за потребами громади.
ОПЕРАТИВНЕ ЗАВДАННЯ 3.2.3	Ініціювати організацію та проведення міських професійних конкурсів на базі Центру зайнятості для зацікавлення роботодавців з візуальною демонстрацією професійних досягнень міської молоді.

ПІДСУМКИ

Результатом колективної роботи над реалізацією проекту «Стратегічне картування громад як інструмент для впровадження політики «місто, що навчається» на прикладі міста Мелітополя Запорізької області» є створення випуску спеціального довідника «Освітні послуги впродовж життя. Довідник мелітопольця», електронної мапи освітніх ресурсів міста Мелітополя із використанням технології map.google.com.ua та «Дорожньої карти щодо запровадження політики «місто, що навчається», які презентовані органам місцевого самоврядування та громаді міста.

Розробка «Дорожньої карти» та «Довідника» стануть важливим інструментом налагодження партнерства між місцевою владою, громадськими організаціями, активними мешканцями міста з широким колом організацій та установ, які займаються формальною та неформальною освітою.

У ході громадського соціологічного дослідження члени робочих груп та підгруп виявили базу наявних та потенційних ресурсів, існуючі проблеми освітніх послуг міста, соціальні запити містян щодо отримання компетенцій, які відповідають сучасному суспільству знань. Відповідно до цього запропоновано стратегічні напрямки розвитку освітнього простору Мелітополя як одного із стратегічних напрямків Стратегії розвитку міста на наступне десятиріччя.

У разі схвалення дорожньої карти Мелітопольською міською радою та включення стратегічних напрямків до Стратегії розвитку міста вважаємо доцільним створити робочу групу, яка буде відповідати за впровадження політики «місто, що навчається». До її складу, на наш погляд, слід залучити представників органів місцевого самоврядування, наукових та освітніх закладів, громадських організацій, ЗМІ, громадськості, а також експертів Глобальної мережі ЮНЕСКО міст, що навчаються, Української асоціації міст, що навчаються та інших зацікавлених суб'єктів.

Одним з пріоритетних завдань робочої групи стане аналіз та оцінка виконання оперативних завдань, прийняття рішень щодо їх оптимізації або корекції результатів. Для цього моніторинг реалізації «Стратегічної Дорожньої карти» доцільно закріпити за Мелітопольським Центром зайнятості. Водночас, громада потребує постійного розширення спектру освітніх послуг та удосконалення їхньої якості. З огляду на це, проведення регулярних (раз у два роки) громадських соціологічних досліджень щодо оцінки використання освітнього потенціалу міста стали б у нагоді для розбудови освітньої інфраструктури міста. Підготовку і реалізацію даних досліджень виконуватиме Центр соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького. На засіданнях члени робочої групи заслуговуватимуть інформацію про результати моніторингу, звіти соціологічних досліджень, а також звіти осіб, відповідальних за виконання оперативних завдань.

Оскільки єдина електронна база освітніх послуг, яка розроблена в рамках проекту, потребує постійного розширення й оновлення, то доречним було б призначити відповідального, який відслідковуватиме новітні освітні пропозиції на ринку, забезпечуватиме їх інформаційну підтримку широкого кола споживачів.

Схвалення і прийняття громадою запропонованих «Стратегічної Дорожньої карти» є важливим кроком на шляху до ефективного використання містом своїх ресурсів у кожній зі сфер своєї діяльності з метою:

- / відродження навчання у сім'ї та громаді;
- / сприяння робочій підготовці та навчанню на робочому місці;
- / розширення використання сучасних технологій навчання;
- / підвищення якості та забезпечення відмінних результатів навчання;
- / сприяння розвитку культури навчання упродовж усього життя.

Послідовне впровадження визначених у дорожній карті оперативних цілей сприятиме становленню модерної освітньої інфраструктури Мелітополя як міста-члена Мережі міст, що навчаються, розвитку навчання упродовж усього життя на основі співробітництва між громадою та освітніми інституціями

Організація екскурсійної діяльності

Сфери реалізації
набутих
компетентностей:
сфера
обслуговування:
екскурсійні бюро,
туристичні
підприємства,
музеї, заклади
освіти

Термін навчання – 2
місяці

Місце навчання –
МДПУ імені
Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

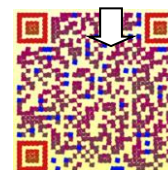
Англійська мова для державних службовців та бізнесу

Курс призначено
для підвищення
професійного рівня
державних
службовців
у володінні
англійською мовою.

Місце навчання –
МДПУ імені
Б. Хмельницького
(0619) 44-04-30

ПОВНИЙ ПЕРЕЛІК СЕРТИФІКАТНИХ ПРОГРАМ

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Афанасьєва Л.В. Тактичний урбанізм як концепт активного конструювання соціально-просторових практик сучасного міста / Л.В. Афанасьєва, А.С. Кузнєцова // Грані: наук.-теорет. альманах. – Т. 20– - № 8. – 2017. – С. 43-50

2. Картування громад в Україні : практ. посіб. / [авт.- уклад. Ярослав Мінкін, Юрій Антощук, ГжегошДемель ; редкол.: Ярослава Сошинська, MagdalenaKrasowska-Igras; Українська бібліотечна асоціація, FundacjaRozwojuSpołeczeństwaInformatycznego]. – Київ : УБА, 2017. – 111 с.

3. Мелітополь представив Україну на Першій Міжнародній конференції членів Глобальної мережі ЮНЕСКО [Електронний ресурс] // Запорізька обласна державна адміністрація : офіційний веб-сайт ЗОДА. – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/news/34176/melitopol-predstaviv-ukrajinu-na-pershij-mizhnarodnij-konferentsiji-chleniv-globalnoji-merezhi-junesko.html>

(дата звернення: 05.03.2018). – Назва з екрана.

4. Містки громадської активності [Електронний ресурс] // Українська бібліотечна асоціація : сайт. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/255-programi-proekti/3467-mistky-hromadskoi-aktyvnosti>

(дата звернення: 23.03.2018). – Назва з екрану

5. План міжкультурної інтеграції міста Мелітополя на 2015-2020 роки = MelitopolInterculturalIntegrationPlan 2015-2020 : затв. рішенням 27 серії Мелітопольської міськради Запоріж. обл. VI-68 скликання від 30.07.2015 № 13 / [керівники проекту Мінько С.А., Рудакова І.В., Федоров І.С. та ін.; пер.: К. Хованова-Рубікондо, Т. Коноваленко ; ред. група: В. Молодиченко, Л. Афанасьєва, О. Арабаджі та ін.]. – Мелітополь : Сорокін О.В., 2016. – 98 с.

6. Про мережу [Електронний ресурс] : [Глобальна мережа ЮНЕСКО міст, що навчаються] // Українська асоціація міст, що навчаються (UALC) : сайт. – Режим доступу: <http://ualc.org.ua/globalna-merezha-mist-shho-navchajutsja-junesko/>

(дата звернення: 05.03.2018). – Назва з екрана.

7. Стратегия развития города Мелитополя до 2020 года : утв. решением 27 сессии Мелитопольского гор. совета Запорожской обл. VI созыва от 28.09.2012 № 6 / раб. группа по разработке Стратегии развития города Мелитополя под рук. Вальтера С.Г. – Мелитополь : Мелитопольский гор. совет, 2013. – 72 с.

8. У Мелітополі стартував новий соціальний проект [Електронний ресурс] // Мелітопольська міська рада : офіційний інтернет-портал. – Режим доступу:

http://mlt.gov.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=11899&Itemid=1

(дата звернення: 05.03.2018). – Назва з екрана.

9. Характеристики міста, що навчається [Електронний ресурс] // Українська асоціація міст, що навчаються (UALC) : сайт. – Режим доступу: <http://ualc.org.ua/harakteristiki-mista-shho-navchajetsja/>

(дата звернення: 05.03.2018). – Назва з екрана.

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ

між Виконавчим комітетом Мелітопольської міської ради Запорізької області,
Мелітопольським державним педагогічним університетом
імені Богдана Хмельницького,
Громадською організацією «Мелітопольська волонтерська група «Патріот»
та Благодійною організацією «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя»

м. Мелітополь

«22» червня 2017 р.

1. Сторони

Виконавчий комітет Мелітопольської міської ради Запорізької області в особі Мелітопольського міського голови Мінько Сергія Анатолійовича, який діє на підставі Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького в особі ректора Солоненка Анатолія Миколайовича, який діє на підставі Статуту, Громадська організація «Мелітопольська волонтерська група «Патріот» в особі представника організації Леонтєвої Ольги Олександрівни, яка діє на підставі Статуту та Благодійна організація «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя» в особі Зверєвої Ольги Анатоліївни, яка діє на підставі Статуту, уклали цей меморандум про таке:

2. Основні Положення

2.1. У червні 2016 року м. Мелітополь приєднався до всесвітньої спільноти прогресивних міст, що підтримали Пекінську декларацію та задекларували пріоритетом свого розвитку підтримку освіти протягом життя. Долучившись до Пекінської декларації, Мелітополь став першим та єдиним містом як на пострадянському просторі, так й в Україні зокрема, яке увійшло до Глобальної мережі ЮНЕСКО міст, що навчаються, маючи статус постійного членства у мережі.

Вступаючи у глобальну мережу ЮНЕСКО міст, що навчаються, Мелітополь взяв на себе зобов'язання впровадити політику «навчання протягом життя для всіх» на місцевому рівні:

- Ефективно мобілізувати ресурси у всіх сферах для сприяння впровадження інклюзивної освіти від базової до вищої освіти;
- Відродити навчання у сім'ї та спільнотах;
- Сприяти робочій підготовці та навчанню на робочому місці;
- Розширити використання сучасних технологій навчання;
- Підвищити якість та забезпечити відмінні результати навчання;
- Розвивати культуру навчання протягом всього життя.

Для виконання вищезазначених зобов'язань необхідно провести громадське дослідження найбільш ефективною методикою картування громади із залученням широкого кола активних мешканців, під час якого визначити цінні якості вже існуючих «освітніх послуг протягом життя», а також вивчити потреби громади в таких послугах. Дане дослідження дозволить мапувати ресурси «освітніх послуг протягом життя» з визначенням цінних якостей (індивідуальних, суспільних, інституціональних) та побудувати майбутній образ «Міста, що навчається» відповідно до потреб членів громади.

А тому метою цього меморандуму є встановлення співпраці між Сторонами у проведенні даного громадського дослідження, в результаті якого будуть розроблені та презентовані органам місцевого самоврядування рекомендації щодо запровадження політики «Місто, що навчається».

3. Обов'язки сторін

3.1. Виконавчий комітет Мелітопольської міської ради Запорізької області зобов'язується:

3.1.1. Сприяти у проведенні фокус-груп, Світового кафе та громадського дослідження, під час яких будуть виявлені існуючі «освітні послуги протягом життя», а також досліджені потреби

громади у запровадженні нових «освітніх послуг протягом життя» шляхом забезпечення учасників заходів приміщенням з необхідним технічним оснащенням.

3.1.2. Сприяти проведенню інформаційної кампанії проекту на комунальному телеканалі, на офіційному веб-сайті Мелітопольської міської ради та розміщення соціальної реклами на квитанціях сплати за житлово-комунальні послуги.

3.2. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького зобов'язується:

3.2.1. Підготувати Програму анкетного опитування: методичний та методологічний, організаційний розділи.

3.2.2. Організувати проведення анкетного опитування. Здійснити збір первинної соціологічної інформації. Упорядкувати та обробити зібрану інформацію.

3.2.3. Здійснити аналіз обробленої інформації, підготувати Звіт за результатами анкетного опитування.

3.2.4. Підготувати Програму фокус-групового дослідження. Провести фокус-групи та Світове кафе. Здійснити розшифровування аудіо- і відеозаписів, інтерпретувати та підготувати Звіт за результатами.

3.2.5. Щоквартально публічно презентувати існуючі додаткові освітні послуги, які пропонує Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

3.2.6. Підготувати спеціальний довідник «Освітні послуги впродовж життя. Довідник мелітопольця».

3.2.7. Розробити дорожню карту щодо запровадження політики «місто, що навчається» у вигляді брошури.

3.3. ГО «Мелітопольська волонтерська група «Патріот» та БО «Благодійний фонд «Шкільне джерело життя», ГО «Ком'юніті Плюс», БФ «Освіта XXI сторіччя» зобов'язуються:

3.3.1 Сприяти організації проведення фокус-груп, Світового кафе та громадського дослідження із забезпеченням усіх учасників необхідними матеріалами (обладнання, канцелярські товари тощо).

3.3.2. Сприяти проведенню інформаційної кампанії через соціальні мережі, сайти новин, газети, розповсюдження друкованих флаєрів.

4. Строки дії меморандуму

4.1. Цей меморандум набирає чинності з моменту підписання і діє до 11.04.2018 року.

5. Інші умови меморандуму

5.1. Зміни (чи доповнення) до меморандуму здійснюються за згодою Сторін у письмовій формі.

5.2. Сторони домовилися про сумлінну співпрацю задля досягнення цілей цього меморандуму та погодилися обмінюватися необхідними документами.

5.3. Цей меморандум укладено у чотирьох примірниках для кожної зі Сторін, які мають однакову юридичну силу.

МЕЛІТОПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ОФІЦІЙНИЙ ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ДЛЯ ГРОМАДЯН М. МЕЛІТОПОЛЯ ТА МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

У МЕЛІТОПОЛІ СТАРТУВАВ НОВИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЄКТ

22 червня в Центральній міській бібліотеці ім. М. Лермонтова відбулася офіційна презентація нового соціального проєкту «Картування громад як інструмент для впровадження політики «Місто, що навчається». З привітальними словами до учасників зустрічі звернулася заступник міського голови Світлана Бойко, начальник відділу культури Михайло Семікін, проректор із наукової роботи МДПУ ім. Б. Хмельницького Людмила Москальова.

Шановний респонденте!

В рамках реалізації програми «Картування громад» просимо Вас взяти участь в соціологічному опитуванні з метою виявлення пріоритетних напрямків розвитку освіти в нашому місті. Будь ласка, уважно прочитайте питання анкети і відзначте відповіді, які відповідають Вашій думці або напишіть свій варіант. Опитування анонімно, всі отримані дані будуть використані в узагальненому вигляді.

Дякуємо за участь в опитуванні!

1. Який навчальний заклад Ви закінчили?

1-загальноосвітня школа, гімназія, ліцей	3- ліцей, училище (середньо-професійна освіта)
2- технікум, коледж (середньо-спеціальна освіта)	4- вищий навчальний заклад

2. До якого профілю відноситься освіта, яку Ви отримали?

1-Педагогічні спеціальності	5-Медицина і охорона здоров'я (загальна і клінічна медицина, науки про здоров'я, медичні біотехнології)
2-Гуманітарні спеціальності (історія, археологія, філологія, іноземні мови, культура, мистецтво та ін.)	6-Сільськогосподарські спеціальності (сільське господарство, лісове господарство, рибицтво, ветеринарія)
3-Соціальні науки (психологія, економіка і бізнес, соціологія, право, політологія, соціально-економічна географія та ін.)	7-Технічні спеціальності (інженерна справа, будівництво, машинобудування, електроніка, матеріалознавство, хімічні, біо- і нанотехнології)
4-Природничонаукові спеціальності (математика, інформатика, фізика, хімія і фармацевтика, біологія, науки про Землю і про навколишнє середовище)	8-Інше
-

3. Назвіть, будь ласка, основні недоліки системи освітніх послуг, якими Ви користувалися або користуєтесь зараз? (не більше 3 варіантів)

1-Низький рівень практичної підготовки	5-Рівень матеріально-технічної бази закладу не відповідає сучасним вимогам
2-Низький професіоналізм викладачів	6- Незатребуваність отриманої спеціальності в місті
3- Отримані компетентності не відповідають вимогам сучасного ринку праці	7-Відсутність державної сертифікації
4-Відсутність сформованих аналітичних навичок	8-Інше _____

4. Чи проходили Ви протягом останніх 2-х років навчання для отримання додаткової освіти, включаючи курси, семінари, стажування тощо?

1-Програми / курси підвищення кваліфікації	8-Курси цільового призначення
2-Курси навчання керуванню транспортними засобами різних категорій	9-Курси по навчанню будь-яким аматорським заняттям, не пов'язаним з Вашою роботою (мовні курси, бухгалтерські курси, комп'ютерні курси, навчання малюванню, музиці, танцям, в'язанню тощо)
3-Програми професійної перепідготовки, курси для отримання нової професії	10-Приватні уроки з викладачем, інструктором
4-Стажування	11-Інше
5-Професійні конференції, семінари, тренінги	12-Протягом останніх 2-х років ніде не навчався (не навчалася)
6-Одноразові професійні лекції, конференції, семінари, тренінги, наради з обміну досвідом, літні школи	
7-Навчання на робочому місці в формі наставництва	

5. Якщо «НІ», то чому?

1. Не знаю про такі можливості
2. Немає на це часу
3. Тренінги занадто дорого коштують
4. Мені це нецікаво
5. Я віддаю перевагу державним (формальним) закладам освіти (ВНЗ, курси підвищення кваліфікації тощо)
6. Інше _____

6. А якщо проходили додаткове навчання, то як Ви дізналися про захід, у якому брали участь?

1. Мене направили на навчання з місця роботи/навчання
2. Із оголошення в газеті, на телебаченні, радіо
3. Через електронні ЗМІ
4. Отримав(ла) запрошення поштою
5. Отримав(ла) інформацію електронною поштою
6. Порадили знайомі
7. Шукав(ла) цілеспрямовано інформацію в Інтернеті
8. З соціальних мереж

7. Якщо Ви незадоволені якістю освітніх послуг, які Ви отримували (формальних і неформальних), то для підвищення рівня своєї компетенції чи займалися Ви самоосвітою і які форми використовували? (Вкажіть всі способи набуття додаткових знань і навичок, які Ви використовували останні 2 роки)

- 1-Самоосвіта з використанням друкованих матеріалів (професійних книг, журналів і т.п.)
- 2-Навчання з використанням аудіо- та відеозаписів
- 3-Навчання з використанням комп'ютера, включаючи он-лайн навчання
- 4-Отримання консультацій на тематичних форумах в Інтернеті
- 5-Відкриті майстер-класи, workshop
- 6 – Он-лайн-трансляції лекцій / виступів, вебінари
- 7-Самоосвіта з використанням інших матеріалів, знайдених в Інтернеті
- 8-Самоосвіта за освітніми підкастів або он-лайн-додатків для мобільних телефонів, планшетів і тощо (Курси або окремі лекції, майстер-класи для скачування)
- 9-Експерсії в музеях, історичними, природними і промисловими об'єктами
- 10-Відвідування освітніх та просвітницьких заходів в Центрах надання адміністративних послуг, бібліотеках
- 11-Відвідування публічних лекцій, семінарів, виступів в парках, музеях і та ін.
- 12-Освоєння виробничих навичок на робочому місці (самостійно або за участю колег, виключаючи наставництво)
- 13-Освоєння корисних навичок (наприклад, роботі з комп'ютерними програмами, водіння автомобіля, шиття, в'язання і та ін.) під керівництвом друзів або членів сім'ї
- 14-Інше _____
- 15 - Протягом останніх 2-х років не набував(ла) ніякі інші знання і навички

8. Чи є у Вас потреба в отриманні додаткових знань, умінь (компетенцій)?

- 1-Так, є бажання вчитися, але не знаю де
- 2-Так, є бажання вчитися, і знаю де
- 3-Немає такої потреби
- 4-Важко відповісти
- 5-Інше _____

9. З якою метою Ви хотіли б отримати додаткову освіту?

- 1-Удосконалення знань і навичок у своїй професійній діяльності
- 2-Підвищення зарплати на роботі
- 3-Підвищення свого авторитету, посади на роботі
- 4-Освоєння навичок, що дозволяють підробляти у вільний час
- 5-Підвищення шансів працевлаштування на ринку праці
- 6-Отримання або зміна професії, спеціальності
- 7-В моїй роботі / професійній сфері потрібно регулярно підвищувати кваліфікацію
- 8-З власного інтересу, для загального розвитку
- 9-Для хобі, захопленнь
- 10-Отримання знань і навичок, необхідних мені в повсякденному житті (наприклад, водіння, іноземна мова, навички роботи на комп'ютері або в Інтернеті, батьківські курси і ін.)
- 11-Щоб цікаво провести вільний час
- 12-Отримання інформації для вирішення разових проблем, завдань у повсякденному житті (наприклад, ремонт, усунення неполадок домашньої техніки, установка програмного забезпечення та ін.)
- 13-Для відкриття власного бізнесу
- 14-Для реалізації творчих здібностей

15-Подолання почуття самотності

16-Інше (вказіть, що саме) _____

10. Чи знаєте Ви, які заклади, соціальні служби, організації, установи в нашому місті надають можливість отримати додаткову (неформальну) освіту?

1-так; 2-ні; 3-важко відповісти

11. Якщо знаєте, то назвіть, які саме

12. Які програми / курси по додатковій (неформальній) освіті найбільш цікаві для Вас?

1-Курси комп'ютерної грамотності	15-Літні школи
2-Курси водіїв	16-Майстер-класи
3-Мовні курси	17-Тренінги, що підвищують громадянську компетентність
4-Ландшафтний дизайн	18-Психологічні семінари
5-Флористика	19-Тренінги, що підвищують Ваші професійні якості або шанси на ринку праці
6-Бізнес-курси	20-Семінари на духовні теми
7-Фотокурси	21-Тренінги особистісного зростання
8-Будівництво і проектування	22-Стажування за кордоном з обміну досвідом
9-Лісове, рибне господарство, ветеринарія	23-Молодіжні та волонтерські табори
10-Садівництво, городництво, бджільництво	24-Інші _____
11-Курси з основ здорового способу життя	
12-Класичне і візуальне мистецтво	
13-Курси першої медичної допомоги	
14-Навчальні гуртки різного спрямування	

13. Чи готові Ви отримувати при необхідності додаткову освіту на платній основі?

1 - так; 2 - ні; 3 - важко відповісти.

14. З яких джерел и як часто Ви отримуєте інформацію про освітні послуги, які надають заклади нашого міста?

	Не отримую	Час від часу	Постійно
1 Телебачення	1	2	3
2 Газети	1	2	3
3 Соціальні мережі	1	2	3
4 Реклама на вулиці	1	2	3

15. З яких джерел Ви хотіли б отримувати інформацію про види, форми і зміст освітніх послуг в місті?

- 1-ЗМІ (радіо, телебачення, газети)
- 2-Реклама (буклети, календарі, оголошення зовнішня реклама)
- 3-Оголошення в Інтернеті, розсилка електронною поштою, повідомлення в соціальних мережах
- 4-Роздача флаєрів на вулиці;
- 5-Афіші в загальнодоступних місцях;
- 6-Від колег, друзів, родичів
- 7- «Сарафанне радіо»
- 8-Від компетентних осіб (фахівців, керівництва міста, регіону)
- 9-Інше _____

КІЛЬКА СЛІВ ПРО СЕБЕ:

16. Ваша стать:

1-чоловіча 2-жіноча

17. Ваш вік:

1. 14-17 років	4. 36-55 років
2. 18-24 років	5. 56 - 65 років
3. 25-35 років	6. Більше 65 років

18. - Ваша освіта:

1.Неповна середня 2.Середня

3. Середньо-спеціальна

5. Вища

4. Неповна вища

19. У якому навчальному закладі ви отримали свою професію (за дипломом)?

20. Характер Вашої зайнятості:

1-Підприємець у великому або середньому бізнесі

2-Службовець держaparату (посадова особа)

3-Спеціаліст технічного профілю (з вищою або середньою спеціальною освітою)

4-Фахівець у галузі науки, культури, охорони здоров'я, освіти, дошкільного виховання (з вищою або середньою спеціальною освітою)

5-Працівник правоохоронних органів, військовослужбовець

6-Професійний політик, працівник управління держaparату

7-Керівник (заступник керівника) підприємства, установи,

сільгоспідприємства

8-Займаюся дрібним бізнесом, індивідуальним підприємництвом

9-Службовець з числа допоміжного персоналу

10-Кваліфікований робітник

11-Різноробочий, підсобний робітник

12-Працівник сільгоспідприємства

13-Фермер

14-Учень, студент, курсант, аспірант

15-Непрацюючий пенсіонер

16-Домогосподарка

17-Не маю постійного місця роботи, але підробляю в різних місцях в залежності від обставин

18- Не працюю і не маю ніяких джерел доходу

19-Зареєстрований безробітний

20- Не працюю по інвалідності

21 - Працевлаштований інвалід

22-Інше _____

21. Ваш загальний стаж роботи:

1-до 5 років

2-до 10 років

3-від 10 до 20 років

4-від 20 до 30 років

5-понад 30 років

22. Як давно Ви проживаєте в місті?

1. 1-3 року

2. 4-9 років

3. 10-19 років

4. 20-40 років

5. Від народження

23. Район у якому мешкаєте:

1. Піщана

2. Житловий масив

3. Центр

4. вул. Героїв України

5. Н.Мелітополь

6. Юрівка (вул. Февральська)

7. Сотня (р-н школи №13)

8. Р-н вул. О.Невського

9. Червона гірка

10. Мікрорайон

11. бул.30 років Перемоги

12. вул. Чкалова (північ, південь)

13. Залізничний вокзал

14. Авіамістечко

ДОДАТОК 3

Гайд фокус-групового дослідження «Картування громади»

1. Доброго дня, мене звати....
2. Для впровадження міської політики «**навчання протягом життя для всіх**» ми запросили Вас для того, щоб визначити якість вже існуючих «освітніх послуг впродовж життя», а також визначити потреби мелітопольців в таких послугах. *Запрошую Вас прийняти участь в груповому обговоренні даної нагальної проблеми. Для того, щоб ми змогли зафіксувати Ваші пропозиції та запропонувати органам місцевого самоврядування рекомендації щодо запровадження політики «Місто, що навчається», ми будемо записувати нашу бесіду на диктофон. Говоріть, будь ласка по черзі, не перебиваючи один одного. А зараз на папірці напишіть Ваше ім'я й покладіть цей папірець перед собою, як це роблю Я.*
3. Розкажіть, будь ласка, про себе: як Вас звати, який заклад Ви закінчили, яку отримали спеціальність й чи працюєте Ви за фахом?
4. Якщо Ви не працюєте за фахом, то чому саме? Поділіться будь-ласка причинами.
5. Немає значення, працюєте Ви за фахом чи ні, але для того, щоб йти в ногу з часом, скажіть будь ласка, як саме Ви підвищуєте свою професійну компетентність? Й чи потрібно це Вам, особисто?
6. В нашому місті з'явилося чимало закладів та установ, які пропонують додаткові освітні послуги. Чи знаєте Ви про них?
7. Якщо Ви знаєте про такі заклади, то ми пропонуємо Вам попрацювати з макетом міської мапи та позначити на ній ЗЕЛЕНИМ кольором, якщо Ви задоволені цим закладом, ЧЕРВОНИМ – не задоволені.
8. А тепер пригадайте, чим вони Вам запам'ятались?
9. Перед Вами **лежить картка**, підкресліть які програми/курси найбільш цікаві для Вас і скажіть чому саме?
Картка: Які програми / курси по додатковій (неформальній) освіті найбільш цікаві для Вас?
 - 1 - Курси комп'ютерної грамотності
 - 2 - Курси водіїв
 - 3 - Мовні курси
 - 4 - Ландшафтний дизайн
 - 5 - Флористика
 - 6 - Бізнес-курси
 - 7 - Фотокурси
 - 8 - Будівництво і проектування
 - 9 - Лісове, рибне господарство, ветеринарія
 - 10 - Садівництво, городництво, бджільництво
 - 11 - Курси з основ здорового способу життя
 - 12 - Класичне і візуальне мистецтво
 - 13 - Курси першої медичної допомоги
 - 14 - Навчальні гуртки різного спрямування
 - 15 - Літні школи
 - 16 - Майстер-класи
 - 17 - Тренінги, що підвищують громадянську компетентність

- 18 - Психологічні семінари
- 19 - Тренінги, що підвищують Ваші професійні якості або шанси на ринку праці
- 20 - Семінари на духовні теми
- 21 - Тренінги особистісного зростання
- 22 - Стажування за кордоном з обміну досвідом
- 23 - Молодіжні та волонтерські табори
- 24 - Інші _____

10. Як свідчать соціологічні опитування, переважна більшість людей, які рідко, чи зовсім не користуються додатковими освітніми послугами, зволікають на свою зайнятість, чи далеку відстань від закладів. Де б Ви запропонували в нашому мікрорайону проводити цього роду заходи? В який час?
11. А зараз знову повернемося до нашої мапи: позначте, будь ласка, синім кольором ті мікрорайони, в яких, на вашу думку, не вистачає таких закладів й назвіть, яких саме.

Дякуємо, ми обов'язково скористаємось Вашими порадами

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПАРТНЕРСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ
Центр соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Людмила Афанасьєва – директор Центру соціологічних досліджень
e-mail: lyudmila.csr@gmail.com; тел: +380962729768

Ірина Букреєва – старший науковий співробітник Центру

Наталя Глебова – старший науковий співробітник Центру

Людмила Глинська – старший науковий співробітник Центру

Андрій Орлов – старший науковий співробітник Центру

Сергій Сальніков – співробітник Центру

Центр соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, який є структурним підрозділом Всеукраїнської соціологічної служби, має значний багаторічний (більше 15 років) практичний досвід проведення фундаментальних та прикладних соціологічних досліджень і здійснює професійне соціологічне забезпечення міжнародних, всеукраїнських, регіональних та місцевих проектів (дослідження найвищого рівня складності з використанням основних кількісних та якісних методів сучасної соціології).

Основними напрямками діяльності Центру є:

- проведення фундаментальних, прикладних та маркетингових досліджень;
- створення банку соціологічних даних з метою забезпечення адміністративних органів науково обґрунтованою соціологічною інформацією;
- надання оперативної, регулярної соціологічної інформації для підвищення ефективності управлінських рішень;
- проведення науково-дослідних та практичних робіт, створення на їхній базі нових інформаційних, наукових технологій і їх впровадження;
- надання консалтингових послуг;
- здійснення моніторингу громадської думки населення;
- надання послуг з організації та проведення різноманітних науково-організаційних, навчальних та інформаційно-рекламних заходів (конференції, семінари, симпозиуми, круглі столи, ділові зустрічі тощо);
- висвітлення результатів соціологічних досліджень в засобах масової інформації.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПАРТНЕРСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ
Централізована бібліотечна система
відділу культури Мелітопольської міської ради Запорізької області

Інна Єфименко – директор Централізованої бібліотечної системи відділу культури Мелітопольської міської ради Запорізької області
E-mail: library@mlt.gov.ua
Тел.: (0619) 42 29 53

Централізована бібліотечна система (ЦБС) м. Мелітополя як просвітницька, культурна та інформаційна структура організована на базі окремих міських публічних бібліотек в 1978 році. В систему входять 5 книгозбірень, які за рік обслуговують понад 28 000 читачів. Завдяки участі бібліотек в міських, регіональних, всеукраїнських та міжнародних проектах всі бібліотеки ЦБС комп'ютеризовані, що дозволяє підвищити якість та розширити спектр бібліотечних послуг. Приклад: безкоштовне вивчення основ програмування, впровадження нових адміністративних послуг через використання державних електронних сервісів, допомога у оформленні субсидії та запит на субсидію, публічні бібліотеки – пункти супроводу бюджету участі, платформи «Відкрите місто» тощо. Для користувачів надаються також неформальні освітні послуги: навчальні тренінги з основ комп'ютерної грамотності, тренінги-семінари з профорієнтації та успішного працевлаштування, майстер-класи, Клуби англійської та німецької мов.

Основними напрямками діяльності ЦБС є:

- оновлення бібліотечних фондів; пошук додаткових джерел комплектування; розвиток матеріально-технічної бази бібліотек;
- поширення інформаційної діяльності бібліотек на користь місцевим громадам; введення електронних послуг;
- створення умов для розвитку особистості, культурної діяльності і дозвілля мешканців міста; залучення їх до користування бібліотеками;
- формування у населення усвідомлення необхідності і корисності бібліотеки, максимальне задоволення інформаційних потреб;
- забезпечення доступності до мережі Інтернет і інших інформаційних ресурсів усіх категорій населення, навчання комп'ютерної грамотності;
- розвиток інтересу до літературної спадщини, поваги до книги і читання.

ПРОВЕДЕННЯ АНКЕТУВАННЯ МЕШКАНЦІВ МІСТА

У серпні-вересні 2017 року в місті Мелітополі проведено громадське дослідження, а саме – анкетування мешканців міста. Анкетування мешканців відбувалося у чотирьох мікрорайонах міста поблизу публічних бібліотек Централізованої бібліотечної системи відділу культури Мелітопольської міської ради Запорізької області (майдан Перемоги, вул. Дружби, вул. Інтеркультурна, б-р 30-річчя Перемоги). Під час анкетування було опитано 5000 мешканців міста.

Крім того, анкети були розміщені на сайті Мелітопольської міської ради та інших інтернет-ресурсах, де кожен мешканець міста у режимі онлайн мав змогу заповнити анкету та висловити свою думку. У електронному анкетуванні взяло участь 147 респондентів.

МЕЛІТОПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ОФІЦІЙНИЙ ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛ
f | @

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ДЛЯ ГРОМАДЯН М. МЕЛІТОПОЛЯ ТА МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

ЖІНКА РОКУ
2017

УРОЧИСТА ЦЕ РЕМОНТА
ЦЮРЧНОЇ ВІЗНАКИ

В СУМІ 1500

СЕРГІЙ МІНЬКО

В МЕЛІТОПОЛЕ НАЧАЛАСЬ ПРАКТИЧЕСКАЯ РЕАЛИЗАЦИЯ НОВОГО СОЦИАЛЬНОГО ПРОЕКТА

В Мелітополі почалась практична реалізація нового соціального проекту «Картини громади» як інструмент для впровадження політики «Обучающегося города». Проект здійснюється в рамках реалізації Всеукраїнського проекту Української бібліотечної асоціації «Мости общественной активности» при підтримці Європейського Союзу і при партнерстві ОО «Центр культурного менеджмента» (Львів), Благотворительного фонду «Поможем» (Дніпр), Фонду розвитку інформаційного общества (Варшава).

НОВИНИ

- ЕКОЛОГІЯ
- МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРА
- СУБСИДІЇ
- ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
- ПЛАН РОБОТИ
- ІНТЕРКУЛЬТУРНЕ МІСТО
- ПОВІНЬНИК

ФОКУС-ГРУПОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою виявлення освітніх потреб мешканців міста протягом жовтня-листопада 2017 року було проведено 12 фокус-груп з використанням методики картування громад. Для дотримання територіального представництва фокус-групи було проведено в чотирьох публічних бібліотеках у різних мікрорайонах міста. В кожній бібліотеці було проведено 3 фокус-групи із залученням трьох різних вікових категорій окремо (молодь від 25 до 35 років, люди працездатного віку від 35 до 55 років, люди похилого віку від 55 років та старші).

СВІТОВЕ КАФЕ

У грудні 2017 року відбулось громадське обговорення у форматі «Світове кафе» з урахуванням перших результатів анкетування та фокус-груп за участю 73 представників органів місцевого самоврядування, ЗМІ, громадських лідерів, активних мешканців міста.

www.bridges.org.ua

